

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

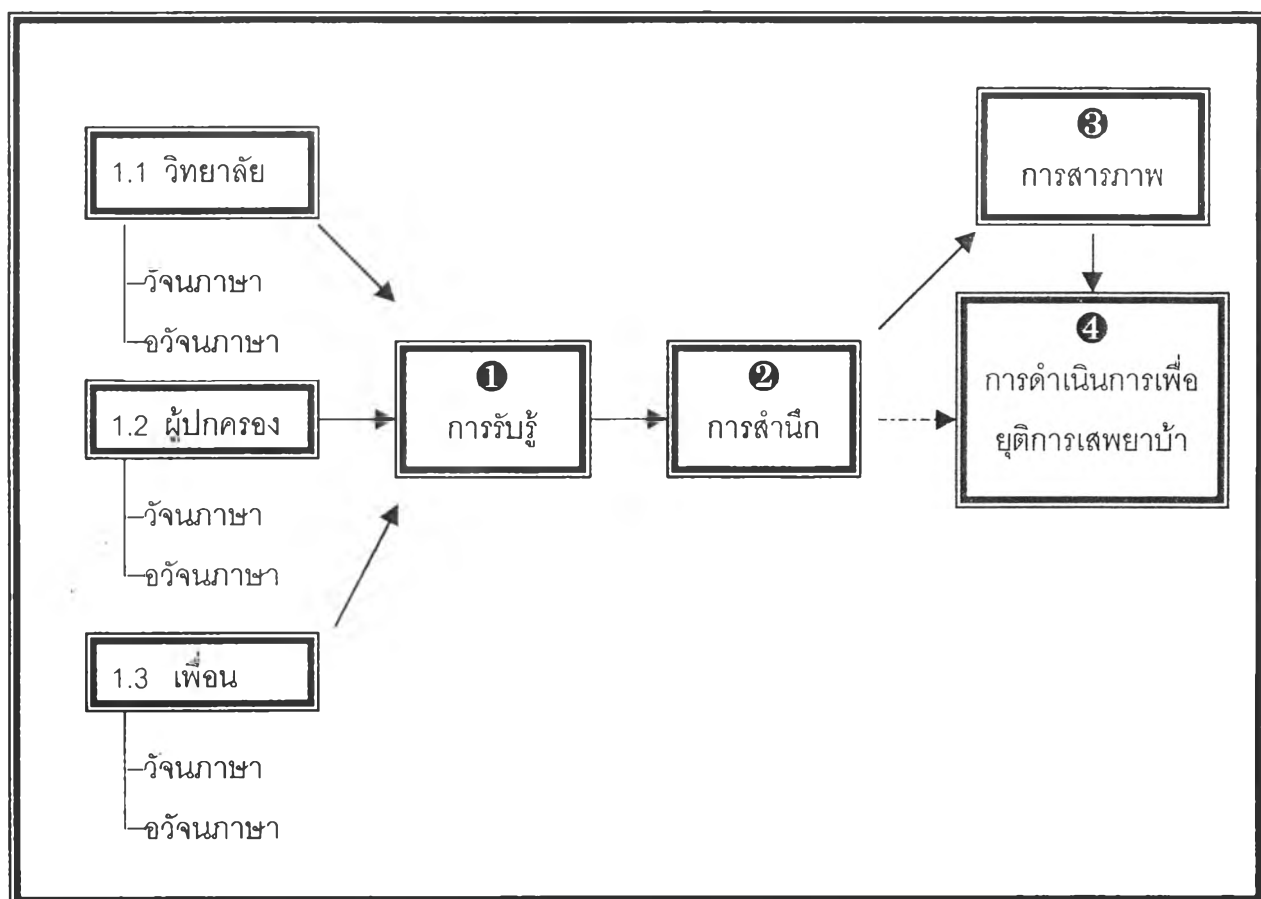
การศึกษาเรื่อง ปัจจัยสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาประเด็นหลัก 4 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นแรก ได้แก่ ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา ประเด็นที่ 2 ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา ประเด็นที่ 3 ได้แก่ คุณลักษณะของเนื้อหาสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา และประเด็นสุดท้าย ได้แก่ ปัจจัยผู้รับสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา โดยใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี ที่เคยเสพยาบ้าและตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าจำนวน 35 คน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 4 ประเด็นดังนี้

1. ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
2. ปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
  - 2.1 สื่อบุคคล
  - 2.2 สื่อมวลชน
  - 2.3 สื่อเฉพาะกิจ
3. คุณลักษณะของเนื้อหาสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
4. ปัจจัยผู้รับสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

ผลการวิจัย

1. ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า เยาวชนในสถานศึกษามีขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าที่คล้ายคลึงกัน สามารถสรุปและนำเสนอได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา

จากผลการศึกษา พบว่า ขั้นตอนในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การรับรู้
2. การสำนึก
3. การสำรวจภาพ
4. การดำเนินการเพื่อยุติการเสพยาบ้า

ซึ่งสามารถอธิบายขั้นตอนเหล่านี้ได้ ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้

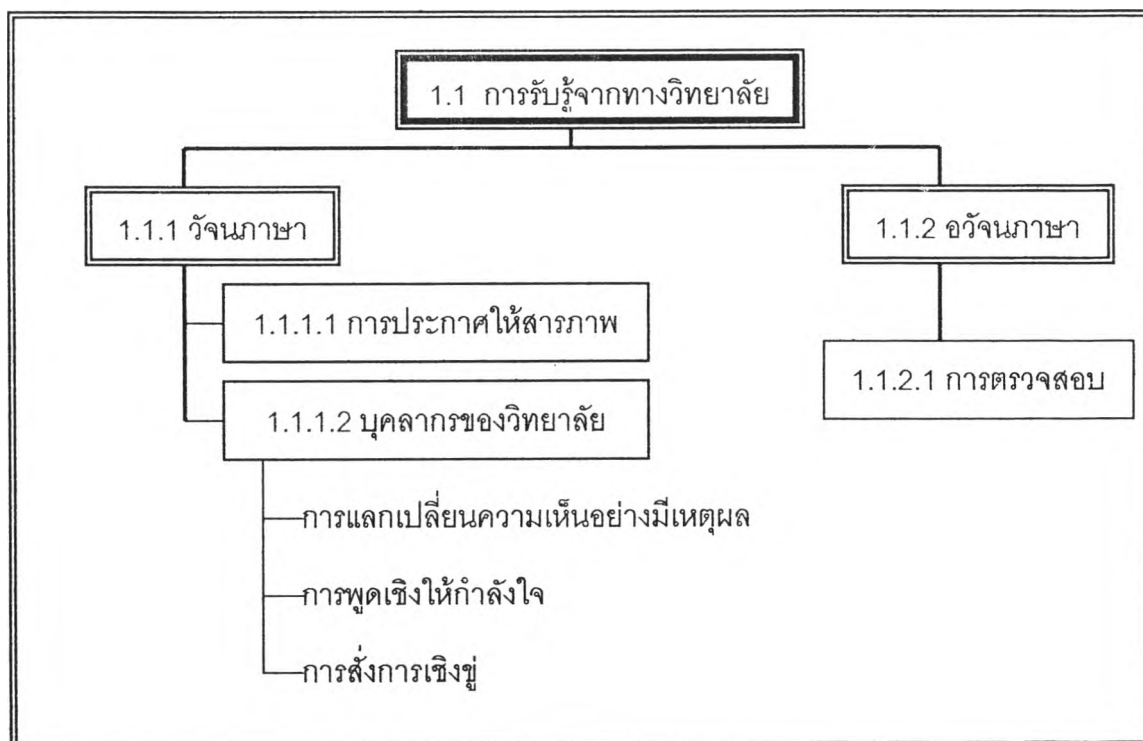
การรับรู้ ในที่นี้ คือ การที่เยาวชนได้รับทราบข้อมูล ข้อคิดเห็น จากสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลิกเสพยาบ้า ที่จะนำเข้าสู่กระบวนการคิด และตัดสินใจ ซึ่งการรับรู้ถือว่าเป็นขั้นตอนแรกที่จะนำไปสู่กระบวนการคิดและตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนได้รับรู้เรื่องการเลิกเสพยาบ้าจากกลุ่มบุคคลเหล่านี้ คือ

- 1.1 การรับรู้จากวิทยาลัย ในที่นี้ได้แก่ กิจกรรมของวิทยาลัย คือ การประกาศให้สารภาพ และการตรวจสอบ, บุคลากรของวิทยาลัย คืออาจารย์
- 1.2 การรับรู้จากผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่ พ่อ , แม่ , ญาติ
- 1.3 การรับรู้จากเพื่อน ในที่นี้ได้แก่ เพื่อนสนิท , เพื่อนในชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน , เพื่อนร่วมห้องเรียน

1.1 การรับรู้จากวิทยาลัย

บทบาทของวิทยาลัยในที่นี้ อยู่ในฐานะผู้ควบคุมดูแล และแจ้งให้นักศึกษาทราบ โดยทางวิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี มีนโยบายที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของตน ซึ่งการรับรู้จากวิทยาลัยจะผ่านทางวิชาภาษา และอวิชาภาษา สามารถสรุปและนำเสนอได้ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 แสดงการรับรู้จากวิทยาลัยผ่านทางวิชาภาษา และอวิชาภาษา

1.1.1 การรับรู้จากวิทยาลัยผ่านทางวิจนภาษา

การรับรู้จากวิทยาลัยผ่านทางวิจนภาษาจะอยู่ในรูปของการได้ยินและการแนะนำ จากการสัมภาษณ์นักศึกษาพบว่าวิทยาลัย มีการสื่อสารมายังนักศึกษาทุกคนเกี่ยวกับการประกาศให้นักศึกษาที่ติดยาบ้ามาสารภาพ ซึ่งเป็นการรับรู้จากการได้ยินและการรับรู้จากการแนะนำ โดยการให้บุคลากรของวิทยาลัย คือ อาจารย์เป็นผู้แนะนำเยาวชนอีกต่อหนึ่ง ซึ่งสามารถแยกประเด็นของการรับรู้ผ่านทางวิจนภาษาของวิทยาลัย เป็น 2 ประเด็นคือ

1.1.1.1 การรับรู้จากการประกาศให้สารภาพ

1.1.1.2 การรับรู้จากบุคลากรของวิทยาลัย

1.1.1.1 การรับรู้จากการประกาศให้สารภาพ

การรับรู้จากการประกาศให้สารภาพ เกิดจากการรับรู้จากการได้ยินจากการสัมภาษณ์นักศึกษาพบว่า นโยบายเฉพาะกิจของทางวิทยาลัยฯ คือ การที่วิทยาลัยฯ ได้ประกาศหน้าแถวให้นักศึกษาที่ติดยาบ้า เข้ามาสารภาพกับอาจารย์ว่าเคยเสพยาบ้ามาก่อน ทางวิทยาลัยฯ ก็จะส่งไปบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลอินทร์บุรี โดยที่นักศึกษาไม่ถูกไล่ออกหรือถูกพักการเรียน แต่ถ้านักศึกษาไม่มารับสารภาพ ทางวิทยาลัยฯ ตรวจพบจะถูกไล่ออกหรือถูกพักการเรียน และให้ไปรักษาเองจนกว่าจะหาย แล้วนำหลักฐานจากโรงพยาบาลฯ ว่าบำบัดรักษาหายแล้วมายืนยัน จึงกลับมาศึกษาต่อได้ ซึ่งการรับรู้จากการประกาศนี้ก็มึ้นักศึกษาที่เข้ามาสารภาพ และยังไม่สารภาพ ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“อาจารย์เขาประกาศหน้าเสาธงหลายครั้ง ให้คนที่เสพยาบ้ามาสารภาพ เขาจะส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลโรงพยาบาลอินทร์บุรี แต่ถ้าอาจารย์จับได้เองจะต้องถูกพักการเรียน”

[นายเกษม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“ที่วิทยาลัยฯ ประกาศให้มาสารภาพ ผมไม่ได้มา กลัวอาจารย์เขาจะให้ผมตรูบ”

[นายประวัตติ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

1.1.1.2 การรับรู้จากบุคลากรของวิทยาลัย

การรับรู้จากบุคลากรของวิทยาลัย เกิดจากการรับรู้จากการแนะนำจากการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีความสำคัญต่อวิทยาลัยก็คืออาจารย์บทบาทของอาจารย์ในที่นี่คือ บุคคลสำคัญที่เป็นผู้ประสานนโยบายของวิทยาลัยฯ กับนักศึกษาโดยเฉพาะเรื่องปัญหา ยาบ้าที่กำลังแพร่ระบาดในหมู่นักเรียนนักศึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า อาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลนักศึกษา ทั้งอาจารย์ฝ่ายงานในโครงการพิเศษ อาจารย์ฝ่ายปกครอง และอาจารย์ที่ปรึกษา จะมีวิธีการสื่อสารกับนักศึกษาในรูปของการแนะนำ ทั้งในการแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างมีเหตุผล การพูดเชิงให้กำลังใจ การสั่งการเชิงชี้แจง ดังปรากฏการณ์ต่อไปนี้

- การแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างมีเหตุผล

จากการสัมภาษณ์พบว่า อาจารย์ที่พูดกับนักศึกษาโดยอธิบายด้วยเหตุและผลว่าโทษของการเสพเป็นอย่างไร ให้นึกถึงอนาคตข้างหน้าจะทำให้นักศึกษาเชื่อถือและนำมาสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อาจารย์เรียกผมไปคุย บอกถึงโทษของยาบ้าว่ามันเป็นยังไง แล้วถามความสมัครใจ เล่าถึงว่าแต่ก่อนผมเป็นเด็กดี ขยัน ร่าเริง แต่พอเสพแล้วก็ไม่เข้าเรียน อาจารย์ให้เหตุผลว่า ให้มองถึงอนาคตว่าจะหยุดอยู่แค่เม็ดยี่หรือ” อุดมได้รับคำแนะนำจากอาจารย์เจตนาซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

[นายอุดม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“อาจารย์บอกว่าถ้าผมไม่เสพ ร่างกายผมจะดีขึ้น คือ ตอนที่ผมเสพผมจะผอมมาก โทรมเลย ก่อนเสพผมอ้วนกว่านี้ อาจารย์บอกว่าพยายามอย่าเข้าไปคบเพื่อนที่เสพอยู่ เพราะจะทำให้เราเลิกไม่ได้” อาจารย์สมหมายเป็นผู้แนะนำให้เกษมเลิกเสพยาบ้า

[นายเกษม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

● การพูดเชิงให้กำลังใจ

จากการสัมภาษณ์พบว่า การสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาที่อาจารย์พูดให้กำลังใจไม่ได้บังคับ แนะนำให้เขาลดปริมาณในการเสฟลง จะทำให้นักศึกษามีกำลังใจในการเลิกเสฟยาบ้า ตัวอย่างที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้เช่น

“อาจารย์ไม่ได้บังคับให้ผมเลิกเสฟ อาจารย์บอกให้ผมค่อย ๆ ลดปริมาณในการเสฟลงถ้าเลิกทันทีไม่ได้ อาจารย์แนะนำให้ผมว่า อนาคตยังอยู่ตั้งไกล อย่าไปติดมันเลย” เสรีได้รับคำแนะนำจากอาจารย์สมหมายซึ่งเป็นอาจารย์ที่ทำงานโครงการพิเศษ

[นายเสรี (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

● การสั่งการเชิงขู่

จากการสัมภาษณ์พบว่า การสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาที่อาจารย์แนะนำเชิงขู่ ว่าถ้าไม่เลิกเสฟถูกตรวจพบจะถูกไล่ออก ทำให้นักศึกษาเกิดความกลัวก็มีผลต่อการรับรู้และนำไปสู่การตัดสินใจเลิกเสฟยาบ้าด้วยดังปรากฏตามตัวอย่างนี้

“อาจารย์แนะนำให้ผมไปรักษาที่โรงพยาบาลอินทร์บุรี เขาให้เหตุผลว่าถ้าเสฟต่อไปวิทยาลัยฯ จะไล่ออก ถ้ามาสารภาพก็จะส่งไปรักษา จะให้มาเรียนตามปกติ แต่ถ้าคนไหนถูกจับได้ว่าเสฟ ก็จะต้องไปรักษาเอง หยุดเรียน ถ้ารักษาหายโรงพยาบาลจำหน่ายแล้วถึงจะกลับเข้าเรียนได้” อาจารย์สมหมายเป็นคนแนะนำภาณุ

[นายภาณุ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“อาจารย์บอกผมว่าถ้าไม่เลิก ฝ่ายปกครองตรวจเจอมีสติโดรนไล่ออก อาจารย์พูดถึงพิษภัยของยาบ้าให้ฟัง “ ศุภชัยก็ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์สมหมายด้วย

[นายศุภชัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

จากผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาด้วยการแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างมีเหตุผล การพูดเชิงให้กำลังใจ และการสั่งการเชิงขู่จะทำให้นักศึกษาเกิดความเชื่อถือ การพูดโดยใช้เหตุและผลเปรียบเทียบ ให้นักศึกษาได้คิดตาม ไม่ใช้การบังคับแบบเอาเป็นเอาตาย แต่จะพูดให้เขาได้สำนึกว่าสิ่งที่เขาทำลงไปนั้นมีผลเสียต่อตนเองและอนาคต ก็นำไปสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์อาจารย์สมหมายที่สามารถยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้ ดังนี้คือ

“การที่เขาจะเลิกได้เอง หรือว่าเลิกไม่ได้มัน มันขึ้นอยู่กับว่าเราจะพูดกับเขาให้เขาเข้าใจแค่ไหน เขามีกำลังใจในการเลิกแค่ไหน รู้ดี รู้ถูกใจเขากับใจเราประสานกันได้แค่ไหน ยิ่งไปบังคับขู่เข็ญ ซ้ำซ้ำซ้ำซ้ำกันอย่างหวังเลยว่าจะเลิกได้ ผมจะเรียกเขามานั่งคุย”

สัมภาษณ์อาจารย์สมหมาย ศรประสิทธิ์ (หัวหน้างานโครงการพิเศษ)

6 กุมภาพันธ์ 2542

จะเห็นได้ว่าการรับรู้จากวิทยาลัยผ่านทางวจนภาษาทั้งจากการประกาศให้สารภาพ และจากบุคลากรของวิทยาลัย มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ขณะเดียวกันการรับรู้ผ่านทางวจนภาษาก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

1.1.2 การรับรู้จากวิทยาลัยผ่านทางวจนภาษา

การรับรู้ผ่านทางวจนภาษา จะอยู่ในรูปของการปฏิบัติการ ซึ่งทางวิทยาลัยฯ จะมีมาตรการ ในการตรวจสอบนักศึกษา โดยการตรวจปัสสาวะ และการตรวจค้นในสถานที่ที่นักศึกษาชอบไปมั่วสุม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะส่งผลต่อการรับรู้ นำไปสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าด้วย โดยรายละเอียดของการรับรู้จากวิทยาลัยผ่านทางวจนภาษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1.2.1 การตรวจสอบ

จากการศึกษาพบว่า วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี ได้เข้มงวดกวดขันกับนักศึกษา โดยมีการตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติดปีละ 2 ครั้ง คือตอนสมัครเข้ามาเรียน ปวช.1 , ปวส. 1 และมีการตรวจสุขภาพประจำปี โดยไม่แจ้งล่วงหน้าว่าจะตรวจวันใด ในส่วนของการตรวจค้นสถานที่ที่นักศึกษาชอบไปมั่วสุม เช่น ห้องน้ำ และภายในบริเวณวิทยาลัยฯ ก็จะมีการตรวจค้น โดยไม่มีกำหนดแน่นอน ขึ้นอยู่กับทางฝ่ายปกครอง ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ยกตัวอย่างเช่น

“วิทยาลัยฯ มีการตรวจประจำปี ถ้าตรวจเจอก็จะไม่ได้เรียนต่อ จะตรวจก่อนสอบปลายภาค ถ้าตรวจพบจะไม่ได้สอบ จะให้ออกเลย”

[นายวิภาส (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

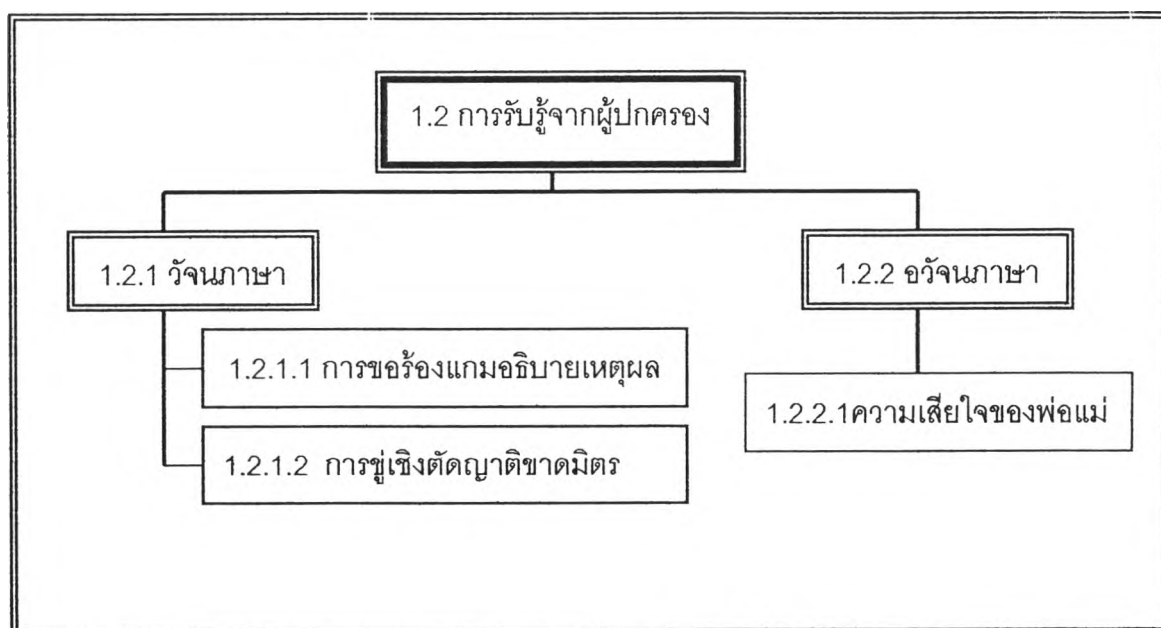
“ฝ่ายปกครองจับผมได้น้ำวิทยาลัยฯ เขาไปตรวจเจอ ผมเอาเศษที่เสฟแล้วใส่กระเป่าลื้มทิ้งไว้ อาจารย์เรียกผู้ปกครองมา เขาจะให้พักการเรียน”

[นายชาติเชื้อ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

จากผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยมีบทบาทสำคัญต่อการรับรู้ของนักศึกษา ทั้งจากการประกาศให้สารภาพ การรับรู้จากบุคลากรของวิทยาลัย และการตรวจสอบ

1.2 การรับรู้จากผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญต่อการรับรู้ของเยาวชน โดยเฉพาะพ่อแม่ เป็นผู้มีอิทธิพลต่อชีวิตและจิตใจของลูกมาก เนื่องจากเป็นผู้ให้กำเนิด จากการศึกษาพบว่า พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จะทราบว่าบุตรหลานของตนติดยาบ้า ก็หลังจากทางวิทยาลัยฯ ตรวจพบ และมีหนังสือเชิญผู้ปกครองมาที่วิทยาลัยฯ อย่างไรก็ตาม มีผู้ปกครองส่วนน้อยที่จับได้ว่าลูกเสพยาบ้า การรับรู้จากผู้ปกครอง จะแสดงออกในรูปของวจนภาษา และอวจนภาษา โดยรายละเอียดเกี่ยวกับการรับรู้จากผู้ปกครองผ่านทางวจนภาษาและอวจนภาษา แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 แสดงการรับรู้จากผู้ปกครองผ่านทางวจนภาษา และอวจนภาษา

1.2.1 การรับรู้จากผู้ปกครองผ่านทางวิชาภาษา

การรับรู้จากผู้ปกครองผ่านทางวิชาภาษา จะอยู่ในรูปของการแนะนำ จากการศึกษาพบว่า การสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน ผ่านทางวาจา ว่าเสียใจกับการที่บุตรหลานของตนติดยาบ้านั้น จะแสดงออกมาในรูปของ การขอร้องแกมอธิบายเหตุผล การขู่เชิงตัดญาติขาดมิตรซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของเยาวชนมาก ดังปรากฏต่อไปนี้

1.2.1.1 การขอร้องแกมอธิบายเหตุผล

การที่ผู้ปกครองทราบว่าบุตรหลานของตนเสพยาบ้าเขาก็อยากจะให้บุตรหลานเลิกเสพ จึงต้องอธิบายด้วยเหตุและผลให้บุตรหลานของตนได้รับรู้ และเข้าใจในความหวังดี จากการสัมภาษณ์พบว่าการที่พ่อแม่ขอร้องให้ลูกเลิกเสพยาบ้าโดยอธิบายด้วยเหตุและผล ยกตัวอย่าง เช่น พูดถึงผลเสียที่มีต่อสุขภาพ ให้เห็นแก่แม่ มีผลต่อการรับรู้ของเยาวชน ดังปรากฏการณ์ต่อไปนี้

“ผมไปดูที่บ้าน แม่จับได้ว่าผมเสพยาบ้าก็ว่าผม แม่ขอร้องให้ผมเลิก บอกว่ามันไม่ดีต่อสุขภาพ แม่บอกให้เห็นแก่แม่”

[นายบัญชา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

1.2.1.2 การขู่เชิงตัดญาติขาดมิตร

ความเสียใจของผู้ปกครอง เมื่อทราบว่าบุตรหลานของตนเสพยาบ้า จะทำให้ผู้ปกครองพูดออกมาด้วยความเสียใจ การพูดขู่ก็ทำให้เยาวชนเกิดการรับรู้ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า เช่น ให้เลือกระหว่างชีวิตของพ่อแม่กับยาบ้า ให้เลือกว่าถ้าเสพต่อไปก็ให้ย้ายไปอยู่อื่น จะไม่ส่งเสียให้เรียน ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ยกตัวอย่าง เช่น

“พ่อไปค้นที่ห้อง เจอฝอยดที่ใช้เสพ แต่ไม่เจอยาบ้า พ่อให้ผมเลือกเอา ระหว่างยาบ้ากับชีวิตเขา ถ้าไม่เลิกเสพก็ไม่ต้องมาเรียกว่า พ่อ” นพรัตน์ถูกพ่อจับได้ว่าเสพยาบ้า เพราะพฤติกรรม ของเขาเปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นคนชอบพูดคุยกับพ่อแม่ แต่พอมานเสพยาบ้าแล้ว จะเป็นคนเก็บตัว อยู่แต่ในห้อง

[นายนพรัตน์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“น้ำกับยายบอกว่าถ้าผมไม่เลิก จะไม่ให้อยู่บ้านด้วย ให้ไปอยู่ที่อื่น เขาจะไม่ส่งเสียผมเรียนอีก” คำรงค์อาศัยอยู่กับยายและน้ำ ยายเป็นคนส่งเสียให้เขาเรียน

[นายคำรงค์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

1.2.2 การรับรู้จากผู้ปกครองผ่านทางอวัจนภาษา

การรับรู้จากผู้ปกครองผ่านทางอวัจนภาษา จะอยู่ในรูปของการแสดงออก เช่น การร้องไห้ เสียใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของเยาวชนดังปรากฏต่อไปนี้

1.2.2.1 ความเสียใจของพ่อแม่

เมื่อพ่อแม่ทราบว่าลูกของตนเสพยาบ้า ก็ารู้สึกเศร้าโศก เสียใจ จนกลั่นความรู้สึกไว้ไม่อยู่ถึงกับร้องไห้ออกมาทั้ง ๆ ที่ในชีวิตนี้ ลูกไม่เคยเห็นพ่อแม่ร้องไห้มาก่อน หรือ ถ้าเคยเห็นก็ไม่ใช้เรื่องที่ตนเองเป็นต้นเหตุ ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่าง เช่น

“พ่อรู้พ่อก็ร้องไห้ แม่ก็ร้องไห้ ในชีวิตผมไม่เคยเห็นพ่อร้องไห้มาก่อน”

[นายวีระพล (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 1]

“ผมสงสารแม่ เห็นเขาร้องไห้ ผมเคยเห็นเขาร้องไห้เรื่องอื่น ไม่ใช่เรื่องผม แต่ตอนนี้ เขาร้องไห้เพราะผม” ประวัตินี้เป็นคนเดียวที่ไปสารภาพกับพ่อแม่ว่าเขาติดยา เพราะเวลาเรียนไม่พอ ทางวิทยาลัยฯ มีจดหมายเชิญผู้ปกครองมาที่วิทยาลัยฯ เขาก็เลยถือโอกาสนี้ สารภาพไปด้วย

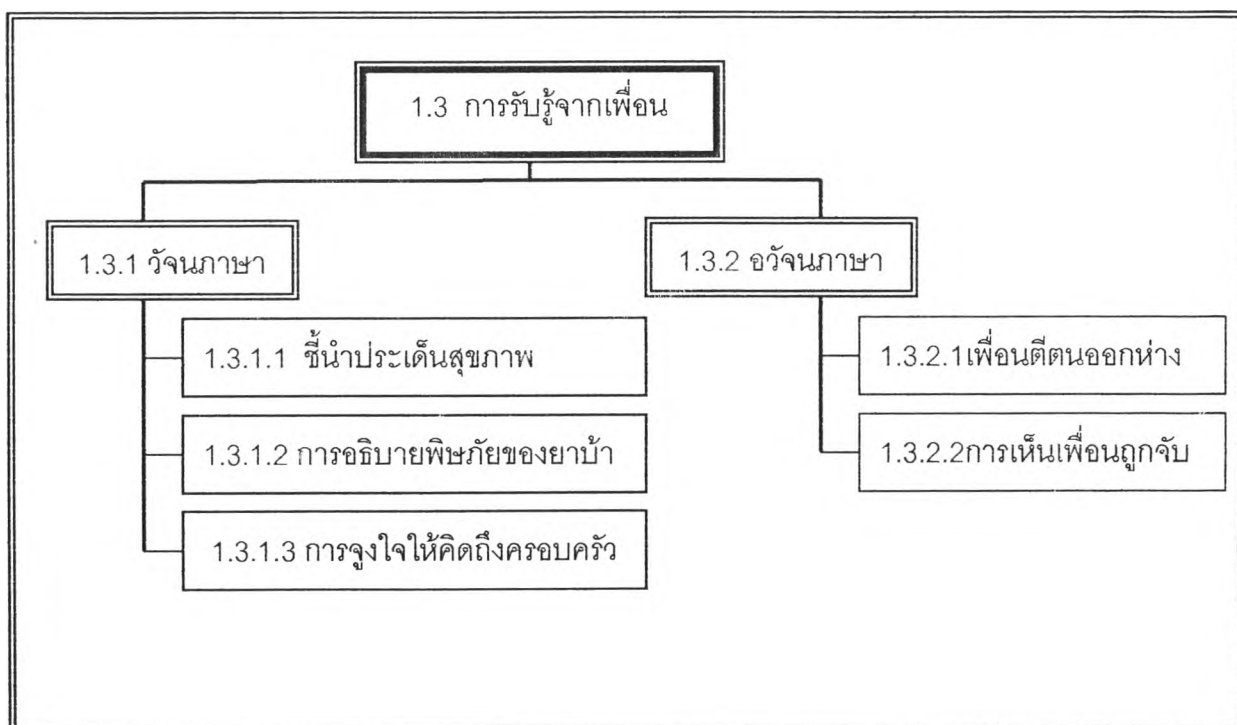
[นายประวัตินี้ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

จากผลการศึกษาพบว่า การที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ทราบว่าบุตรหลานของตนเสพยาบ้า ก็เสียใจ ผู้ปกครองบางคนร้องไห้ออกมาด้วยความผิดหวัง เสียใจกับการกระทำเช่นนี้ การพูดขอโทษ และอธิบายด้วยเหตุผล พร้อมทั้งจะให้ภัยได้เริ่มต้นใหม่ ทำให้เขาได้คิดตามว่าสิ่งที่เขาทำลงไปนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การขู่ให้เขาเลิกเสพ ถ้าไม่เลิกก็ให้ดูแลตัวเองเอง ผู้ปกครองจะไม่ส่งเสียให้เรียน ไม่ต้องมานับญาติกันอีก ก็ส่งผลต่อการรับรู้ของเยาวชน เพราะถ้าเขาชินปฏิบัติเช่นนี้อีก เขาก็จะขาดที่พึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองอีกต่อไป จะเห็นได้ว่าพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ทรงอิทธิพลต่อชีวิตของเยาวชนมากที่สุด โดยเฉพาะพ่อแม่ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้พูดอะไรมาก แต่การกระทำที่พ่อแม่ทำลงไป เช่น ร้องไห้เสียใจ ก็แสดงออกถึงความรักความห่วงใยที่มีต่อลูก ทำให้เยาวชนรับรู้ นำมาสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

1.3 การรับรู้จากเพื่อน

เพื่อนมีอิทธิพลต่อเยาวชนในวัยศึกษาเล่าเรียนมาก เนื่องจากอยู่ในวัยเดียวกัน มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน จากการศึกษาพบว่าเพื่อนสนิท เพื่อนในชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน และเพื่อนร่วมห้องเรียน เป็นผู้แนะนำให้เยาวชนตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า โดยเฉพาะเพื่อนที่เคยมีประสบการณ์ในการเสพยาบ้ามาก่อน และเลิกเสพยาบ้าได้ จะแนะนำให้เขาเลิกเสพยาบ้าได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเพื่อนที่ทำงานอยู่ในชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งทางวิทยาลัยฯมีนโยบายที่จะให้เยาวชนด้วยกันเองเป็นคนชักนำ และช่วยเหลือเพื่อนที่ติดยาบ้าให้เลิกเสพยา

เยาวชนจะรับรู้เรื่องการเลิกเสพยาบ้าจากเพื่อน จากการทำที่เพื่อนแสดงออกทางวาจา และจากการแสดงปฏิกิริยาของเพื่อนที่มีต่อตน ซึ่งก็คือ การรับรู้ผ่านทางวัจนภาษา และอวัจนภาษา ดังแสดงไว้ในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แสดงการรับรู้จากเพื่อนผ่านทางวัจนภาษา และอวัจนภาษา

1.3.1 การรับรู้จากเพื่อนผ่านทางวิจนภาษา

จากการที่เพื่อนเห็นเยาวชนใช้ยาเสพติด เหมือนที่ตนเองเคยใช้มาก่อน เขาไม่ต้องการให้เพื่อนต้องมีสภาพเหมือนที่ตนเองเคยเป็น เช่น เคยเสียนยา ปวดศีรษะ กล้ามเนื้อเกร็ง เมื่อตนเองเลิกเสพแล้วก็ทำให้ร่างกายสมบูรณ์กว่าตอนที่เสพยา ซึ่งเพื่อนจะชื่นชมประดีนสุขภาพนี้ และอธิบายพิษภัยของยาบ้าให้ฟังและจูงใจให้คิดถึงครอบครัว เยาวชนจะรับรู้เรื่องการเลิกเสพยาบ้าได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.3.1.1 ชื่นชมประดีนสุขภาพ

การที่เพื่อนที่เคยเสพยาบ้ามาก่อน และเลิกเสพได้ มาแนะนำให้เยาวชนได้รับรู้ว่า ถ้าเลิกเสพร่างกายจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยชี้แจงถึงสุขภาพร่างกายเปรียบเทียบตอนเสพและหลังเลิกเสพร่างกายต่างกัน ตัวอย่างที่ อธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“เพื่อนที่อยู่ในชมรมฯชวนให้ผมเลิก เขาเคยเสพมาก่อนแล้วบอกให้ดูอย่างเขา พอเลิกได้ยังอ้วนขึ้นเลย” อุดมเป็นคนแนะนำให้ชาญชัยเลิกเสพ

[นายชาญชัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

1.3.1.2 การอธิบายพิษภัยของยาบ้า

การอธิบายให้เพื่อนที่เสพได้รับรู้ถึงพิษภัยของยาบ้า จากที่ตนเองได้ประสบมา ถึงขนาดเสียนยา ซึ่งเวลาที่ขาดยาเสพติดจะมีอาการปวดศีรษะ มีอาเจียน เกร็งแข็ง ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของเยาวชนตัวอย่างที่อธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“เพื่อนได้อธิบายให้ฟังถึงพิษภัยของยาบ้า เพราะตัวเขาเคยมาก่อน ถ้าเล่นไปแล้วมันทรมาณ แทบไม่ได้นอน เขาเคยเสียนยามาแล้ว เวลาไม่มียาจะปวดหัวมาก มีอาเจียน กล้ามเนื้อเกร็ง” ชาญชัยเป็นคนแนะนำสมชายให้เลิกเสพยาบ้าเช่นเขา

[นายสมชาย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“เพื่อนให้เหตุผลว่า มันอันตรายต่อตัวเรา เขาจะพูดถึงเรื่องพิษภัยก่อนเป็นอันดับแรก”

[นายชาญชัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

1.3.1.3 การจูงใจให้คิดถึงครอบครัว

เพื่อนที่แนะนำเยาวชนให้คิดถึงครอบครัว คิดถึงพ่อแม่ผู้ปกครอง ว่าต้องทำงานหนัก เหน็ดเหนื่อยกว่าจะหาเงินมาเพื่อส่งเสียให้ลูกได้ศึกษาเล่าเรียน ทำให้เยาวชน เกิดการรับรู้ นำไปสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ตัวอย่างที่อธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“เพื่อนสนิทบอกผมว่า ให้คิดถึงพ่อแม่ ทำให้พ่อแม่เสียใจ เขาหาเงินมาให้เราใช้ แต่เราเอาไปเสพ”

[นายประภพ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 1]

“เพื่อนให้เหตุผลว่าควรคิดถึงแม่ และสงสารแม่ให้มาก เพราะแม่ต้องเหนื่อยเพื่อหาเงินมาให้ใช้ เพื่อนที่แนะนำให้เลิกจะเหมือนกับผมคือพ่อเสียชีวิตแล้ว”

[นายสมชาย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

1.3.2 การรับรู้จากเพื่อนผ่านทางอวัจนภาษา

การแสดงปฏิกิริยาของเพื่อนต่อเยาวชน ให้เขาได้รู้ว่า คนที่เสพยาเสพติดนั้น เพื่อนจะไม่อยากคบหาสมาคมด้วย หรือ การที่เยาวชนเห็นตัวอย่างประสบการณ์จริง เช่น เห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ ทำให้เขาเกิดการรับรู้กลัวว่าถ้าเสพต่อไป อาจถูกตำรวจจับได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.2.1 เพื่อนตีตนออกห่าง

จากการศึกษาพบว่า การที่เยาวชนเสพยาบ้าแล้วเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่น ๆ ไม่ได้เสพ เมื่อเขาทราบว่าเพื่อนคนใดเสพก็จะตีตนออกห่างไม่เข้าไปสูงสิงด้วย เกิดความแปลกแยกขึ้น จากการสัมภาษณ์พบว่า การที่เพื่อนตีตนออกห่างไม่คบเพื่อนที่ติดยาจะทำให้เขารับรู้และเกิดแรงกดดันขึ้นภายในใจของผู้เสพ นำมาสู่การตัดสินใจเลิกเสพ ตัวอย่างที่อธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“เพื่อนสนิทผม 4 – 5 คน บอกให้ผมเลิก ผมเห็นเพื่อนที่ห้องเขา ไม่ได้ใช้ก็มีเพียงผมคนเดียว เหมือนกับเป็นแกะดำ เพื่อนไม่ค่อยคุย ไม่ค่อยเล่นเหมือนก่อน เขาจะตีตนออกห่าง” อุทัยเสพยาบ้าเพราะต้องช่วยพ่อแม่ทำงานในโรงงานชำสัตว์ (รับจ้างชำควาย) ต้องทำงานตั้งแต่ 1 ทุ่ม จนถึงเช้า

[นายอุทัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“เพื่อนที่ไม่เสพ เขาเห็นหนูเสพในห้องน้ำ ก็บอกให้หนูหยุดชะ หนูเห็นเพื่อนบางคนเย็นซา ไม่เหมือนเดิม”

[นางสาวอริญา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

1.3.2.2 การเห็นเพื่อนถูกจับ

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนเกิดการรับรู้จากการที่เห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ เขากลัวว่าสักวันหนึ่ง ถ้ายังเสพต่อไปก็อาจถูกตำรวจจับได้ จึงทำให้เขาอยากจะเลิกเสพยาบ้า เพราะได้เห็นถึงประสบการณ์ตรงที่เกิดกับเพื่อนตนเอง จากการสัมภาษณ์พบว่า การที่เยาวชนได้เห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ และเพื่อนมาเล่าให้ฟังว่า ความเป็นอยู่ในห้องขังเป็นอย่างไร ก็มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ตัวอย่างที่อธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“เพื่อนผมโดนตำรวจจับติดคุก 3 วัน เพื่อนเล่าว่าติดคุก 3 วันเหมือน 3 ปีเลย ผมกลัวโดนจับ กลัวติดคุก”

[นายสุชาติ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“เพื่อนในกลุ่ม 5 – 6 คน ก็ชวนกันเลิก เพราะเห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ”

[นายสุธรรม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

จากผลการศึกษาพบว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อชีวิตเยาวชน ทำให้เขาได้รับรู้และส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าด้วย การที่เพื่อนเยาวชนด้วยกันที่เลิกเสพยาบ้าได้ แล้วมานำเพื่อนที่ยังเสพอยู่ชี้ให้เห็นถึงโทษและพิษภัยของยาบ้าที่ตนเองเคยประสบมาว่ามันอันตรายอย่างไร การพูดจูงใจให้เขาได้คิดถึงพ่อแม่ว่าต้องลำบากเพื่อหาเงินมาให้ลูกใช้ ทำให้เขามีความคิดที่จะเลิกเสพยาบ้า ในส่วนของการที่เพื่อนตีตนออกห่าง ซึ่งเป็นการแสดงออกทางอวัจนภาษาถึงแม้จะไม่ได้พูดออกมา แต่การกระทำเช่นนี้ ก็เป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การตัดสินใจเลิกเสพ เพราะถูกกดดันนั่นเอง ยิ่งเมื่อเขาได้เห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ ทำให้เขาเกิดความกลัวไม่อยากจะเป็นอย่างเพื่อนจึงทำให้เขาตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าด้วย

เมื่อเยาวชนเกิดการรับรู้เรื่องการเลิกเสพยาบ้าจากวิทยาลัย จากผู้ปกครอง จากเพื่อน ทั้งที่แสดงออกทางวัจนภาษา และอวัจนภาษา จะนำไปสู่การสำนึกขึ้นภายในตัวเยาวชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2. การสำนึก

การสำนึก คือ การกลั่นกรองทางความคิด ที่เกิดจากการได้รับรู้ในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติอยู่ ว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ หรือ เลิกปฏิบัติ ซึ่งการสำนึกในที่นี้ เกิดจากการที่เยาวชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากวิทยาลัย ผู้ปกครอง และเพื่อนได้นำเสนอมา เมื่อเยาวชนได้คิดพิจารณาแล้วว่า สิ่งที่ยุวชนได้รับรู้นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง สอดคล้องกับกระบวนการทางความคิด ก็ทำให้เขาเกิดความสำนึกขึ้นมาได้

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนเกิดการสำนึกในการตัดสินใจที่จะเลิกเสพยาบ้า โดยการสำนึกเกี่ยวกับอนาคตตนเอง การสำนึกเกี่ยวกับความยากลำบากของผู้ปกครอง การสำนึกเชิงเปรียบเทียบสุขภาพตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสำนึกเกี่ยวกับอนาคตของตน

จากการสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนจะคิดถึงอนาคตของตนเป็นหลัก เยาวชนบางคนเรียนมาหลายปี ก็ยังไม่จบ เขาจึงคิดที่จะเรียนให้จบ เพื่อที่จะได้มีอนาคตที่ดี ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“ผมคิดถึงอนาคต อยากจะเรียนให้จบ ผมไม่อยากจะมัวปัญหาถ้าต้องไปหาที่เรียนใหม่”

[นายอำพล (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“เรียนมา 4 ปีแล้ว เพิ่งอยู่ปี 2 ไม่รู้จะพูดยังไง ถ้าคิดไม่ได้ก็บ้าแล้ว อนาคตผมก็ต้องการ”

[นายวรเชษฐ์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

2.2 การสำนึกเกี่ยวกับความยากลำบากของผู้ปกครอง

จากการสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนเมื่อคิดได้ว่าตนเองได้ทำในสิ่งที่ผิด คือ เข้าไปเสพยาบ้า ก็จะนึกถึงความยากลำบากของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่ต้องทำงานส่งให้เรียนขึ้นมาทันที เกิดความสำนึกผิดขึ้น ตัวอย่างที่อธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“พ่อผมมีอาชีพรับจ้างขี่มอเตอร์ไซด์ แม่รับจ้างอยู่โรงเห็ด ผมสงสารเขาที่ต้องทำงานหนักหาเงินมาให้ผมใช้”

[นายจตุรงค์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“หนูสงสารแม่ เขาเป็นโรคหัวใจด้วย ต้องทำนา – ทำไร่ ส่งหนูเรียน แม่เหนื่อยทำงานหนัก กลับมาถึงบ้านก็เย็นแล้ว”

[นางสาวอรัญญา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

2.3 การสำนึกเชิงเปรียบเทียบสุขภาพตนเอง

จากการศึกษาพบว่า มีเยาวชนจำนวน 4 คน เมื่อเสพยาบ้าเป็นระยะเวลาหนึ่งร่างกายของตนเองทรุดโทรม เกิดอาการมือคยาแทบจะเอาชีวิตไม่รอด ก็เกิดความกลัวขึ้นมาภายในใจ ถ้าเสพต่อไปร่างกายรับสภาพไม่ไหว อาจตายได้ จากการสัมภาษณ์พบว่า เยาวชนที่เกิดความสำนึกเปรียบเทียบสุขภาพตนเอง ว่าควรจะเลิกเสพยาบ้าไม่เช่นนั้นอาจตายได้ ตัวอย่างที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“ดิฉันเสพยาบ้าวันละเม็ด อยู่ ๆ มา ก็เริ่มเกร็ง ขาเกร็งแข็งเหมือนกับมือคยา จะซ็อคเป็นไข้ ปวดหัวมาก จนต้องเข้าโรงพยาบาล คิดว่าถ้าซิ่นเสพต่อไปคงตายแน่ ๆ แค่นี้ก็เกือบตายแล้ว”

[นางสาวยุพา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

และอีกตัวอย่างหนึ่งที่เขาแทบจะเอาชีวิตไม่รอด คือ อัครพล เขาออกจากบ้านมาอยู่กับเอเยนต์ค้ายาบ้า เขาเคยเสพกัญชา และผงขาวมาก่อน เขาเสพยาบ้าวันละ 20 กว่าเม็ด ตอนนีเขากลับมาอยู่กับแม่ได้ปีกว่า ๆ และเลิกเสพยาบ้าแล้ว เขาไม่เคยถูกตำรวจจับเลย

“ผมเกือบแยءเหมือนกัน หายใจไม่ออก มันแน่นหน้าอก ต้องเข้าโรงพยาบาล ให้ออกซิเจน คืนนั้นผมเสไป 5 เม็ด หมอบอกว่าหลอดลมมันบีบตีบหมดแล้ว”

[นายจักรพล (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

จะเห็นได้ว่า การที่เยาวชนเกิดการสำนึกถึงอนาคตข้างหน้า นึกถึงความยาก ลำบากของผู้ปกครองที่ต้องทำงานหนัก หาเงินมาส่งลูกเรียน และการคิดเปรียบเทียบสภาพ ตนเองที่ทรุดโทรมลง มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษาด้วย ซึ่งการ สำนึกได้ของเยาวชน ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการคิดและตัดสินใจ ถ้าเยาวชนไม่สำนึก กระบวนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าก็อาจจะไม่เกิดขึ้น เยาวชนก็ยังเสพยาบ้าต่อไป

เมื่อเยาวชนเกิดการสำนึกขึ้นภายในจิตใจ ว่าการเสพยาบ้าเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ถูกต้อง สมควรที่ตนเองจะตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ถูกต้อง นั่นก็คือ การเข้ามาสารภาพกับอาจารย์ว่าตน เสพยาบ้า เพื่อที่จะได้ดำเนินการบำบัดรักษาต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3. การสารภาพ

การสารภาพ คือ การที่บุคคลเข้ามาแจ้งกับอีกบุคคลหนึ่งถึงการกระทำผิดของตน ที่ พร้อมจะแก้ไขปรับปรุง ให้เป็นไปตามที่บุคคลนั้นต้องการ การสารภาพในที่นี้ เกิดจากการที่ วิทยาลัยฯ กวดขันนักศึกษา โดยการประกาศให้นักศึกษาที่เสพยาบ้าเข้ามาสารภาพกับอาจารย์ เปรียบเสมือนแรงกดดันอย่างหนึ่ง ที่สร้างความกลัวให้กับเยาวชนจนต้องมาสารภาพ เพื่อที่จะได้ เข้ารับการบำบัดรักษา หรือ การพยายามหยุดเสพยาบ้า ซึ่งประเด็นนี้เป็นการให้โอกาสนักศึกษา ที่หลงผิด ได้กลับตัวกลับใจ ไม่ไปเสพยาเสพติดอีก

3.1 การสารภาพกับวิทยาลัย

จากผลการศึกษาคั้งนี้พบว่า มีเยาวชนจำนวน 5 คน ที่เข้ามาสารภาพกับ อาจารย์ว่าเสพยาบ้าโดยที่ทางวิทยาลัยฯ ได้ประกาศให้นักศึกษาเข้ามาสารภาพ ก็จะไปบำบัด รักษาที่โรงพยาบาลอินทร์บุรี แต่ถ้าไม่มาสารภาพแล้วถูกตรวจพบ ก็จะถูกพักการเรียนหรือไล่ออก ซึ่งเป็นคำขู่ของทางวิทยาลัยฯ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ก็สามารถจะยืดหยุ่นกันได้ นักศึกษาเองก็เกรง ว่าถ้าตนเองถูกจับได้ จะเสียอนาคต ทำให้เขาเข้ามาสารภาพกับอาจารย์ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจ เลิกเสพยาบ้า ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ คือ

“อาจารย์เขาจะจับพวกที่ติดยา ผมกลัวเขาจับได้ แล้วไล่ออก ก็เลยไปปรับสภาพ เขาทำใบส่งตัวให้ผมไปรักษาที่โรงพยาบาล แต่ผมไม่ได้ไปผมหยุดแล้ว ก็เลยไม่ได้ไปรักษา”

[นายจักรกฤษณ์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“ผมไปสารภาพกับอาจารย์ไว้ กลัวว่าถ้าอาจารย์จับได้จะโดนหนักอาจารย์ก็ส่งตัวให้ผมไปบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลอินทร์ฯ”

[นายเกษม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

3.2 การสารภาพกับผู้ปกครอง

จากการสัมภาษณ์พบว่า มีเยาวชนเพียง 1 คน ที่มาสารภาพกับผู้ปกครองเองว่าตนเองเสพยาบ้า เพราะเกรงว่าถ้าผู้ปกครองทราบภายหลังจากที่วิทยาลัยแจ้งมา จะทำให้ผู้ปกครองโกรธมากขึ้น ตนจึงถือโอกาสที่ถือจดหมายแจ้งผู้ปกครองเรื่องเวลาเรียนไม่พอ ก็เลยเข้ามาสารภาพด้วย ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ คือ

“ผมขาดเรียนมาก มีจดหมายเรียกผู้ปกครองมาพบ ผมก็เลยบอกเขาเองว่าผมติดยา กลัวว่าถ้าวิทยาลัยฯแจ้งมา เขารู้เรื่องจะโกรธผมมากกว่านี้”

[นายประวัติ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

จะเห็นได้ว่า การที่เยาวชนเข้ามาสารภาพกับอาจารย์ เกิดจากความกลัวว่าจะถูกไล่ออก และการเข้ามาสารภาพกับผู้ปกครองก็เกิดจากความกลัวว่าผู้ปกครองจะโกรธ ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจขั้นต่อไปนั่นก็คือ การบำบัดรักษา หรือ การพยายามหยุดเสพยาบ้า

4. การดำเนินการเพื่อยุติการเสพยาบ้า

การดำเนินการเพื่อยุติการเสพยาบ้า ในที่นี้หมายถึง การที่เยาวชนผู้เสพยาบ้า มีความตั้งใจ หรือ ตัดสินใจที่จะเลิกใช้ยาบ้า จากผลการศึกษาพบว่า เยาวชนมีวิธีการในการดำเนินการเพื่อยุติการเสพยาบ้าใน 2 ลักษณะคือ

4.1 การบำบัดรักษาในสถานพยาบาล

จากการสัมภาษณ์พบว่า เมื่ออาจารย์ตรวจพบว่า นักศึกษาเสพยาบ้า ไม่ว่าจะโดยการตรวจปัสสาวะ หรือการตรวจคั้น หรือการที่นักศึกษาเข้ามาสารภาพเอง อาจารย์ก็จะส่งนักศึกษาเข้าไปบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลอินทรีบุรี ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“ผมพอใจที่จะเลิกเสพยาบ้า มันถึงจุดสุดขั้วแล้ว หมายถึงว่ารู้มาเยอะแล้วว่ามันไม่ดี นอนไม่หลับคิดมากกว่าเดิม บางครั้งถึงกับหลอน ก็เลยไปสารภาพ อาจารย์ส่งตัวผมไปรักษาที่โรงพยาบาลอินทรีบุรี”

[นายเอนก (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“ผมตัดสินใจเลิก เพราะถูกอาจารย์จับตรวจปัสสาวะพบว่ามีการเสพยาบ้า แล้วส่งเข้ารักษาที่โรงพยาบาล”

[นายอำพล (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

4.2 การพยายามหยุดเสพยาบ้าด้วยตนเอง

จากการศึกษาพบว่า มีเยาวชนส่วนหนึ่งที่ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าโดยพยายามที่จะหยุดเสพยาบ้าด้วยตนเอง โดยที่ไม่ต้องให้ใครแนะนำ เช่น การที่เยาวชนเห็นว่าสุขภาพตนเองไม่แข็งแรง คิดถึงอนาคต ก็นำไปสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“ผมเห็นตัวเองแล้ว แบบไม่ใช่คน มันผอมมาก อดหลับอดนอน ตาโหล ข้ำวกินไม่ได้ มานึกถึงตัวเองว่าต้องเรียนต่อไป บางทีถ้าเราโดนจับได้ เราต้องหมดอนาคตเลย ผมก็เลยเลิก”

[นายพ่ายพ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

เป็นที่น่าสังเกตว่ามีเยาวชน จำนวนหนึ่ง ที่เกิดการสำนึกแต่ข้ามชั้นตอนที่ 3 คือ การสารภาพ มาเป็นการบำบัดรักษาเลย นั่นเป็นเพราะว่าเมื่อเขาเกิดการรับรู้และสำนึกได้ว่า การเสพยาบ้าของตนเองนั้นเป็นสิ่งไม่ดีทำให้พ่อแม่เสียใจ ต้องเสียเงินมาซื้อยาบ้าที่มีราคาแพง จึงทำให้เขาคิดที่จะเลิกเสพยาบ้า ตัวอย่างที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“ตอนนั้นราคายังถูก 20 – 25 บาท ตั้งแต่ผมเรียนอยู่ ปวช. 1 ที่ผมเลิกเพราะราคา มันแพงขึ้นมาถึง 60 บาท ผมเลิกเอง ไม่ได้ไปรักษาที่ไหน สงสารพ่อแม่ด้วย ถ้าเขารู้ว่าผมเสพต้อง เสียใจแน่ ๆ “

[นายประธาน (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

สรุปจากผลการศึกษาวิจัย เพื่อให้ทราบขั้นตอนในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า พบว่า ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า มี 4 ขั้นตอนคือ

1. การรับรู้
2. การสำนึก
3. การสารภาพ
4. การดำเนินการเพื่อยุติการเสพยาบ้า

เยาวชนบางคนเมื่อเกิดการรับรู้ เกิดการสำนึก และได้ข้ามขั้นตอนการสารภาพ มาเป็นการดำเนินการเพื่อยุติการเสพยาบ้าเลยก็มี นั่นแสดงว่าเยาวชนเกิดการสำนึกได้ว่า การเสพยาบ้าของตนเป็นสิ่งไม่ดี จึงตัดสินใจที่จะเลิกเสพเองโดยไม่ต้องไปสารภาพกับใคร

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปขั้นตอนในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกคือ การรับรู้ เยาวชนได้รับรู้เรื่องการเลิกเสพยาบ้าจากกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มคือ วิทยาลัย ผู้ปกครอง และเพื่อน นำมาสู่ขั้นตอนที่สอง คือการสำนึกในสิ่งที่ตนทำลงไปว่าควรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นำมาสู่ขั้นตอนที่สามคือ การสารภาพ เยาวชนจะเข้ามาสารภาพกับอาจารย์ หรือพ่อแม่ แล้วนำไปสู่ขั้นตอนสุดท้าย เพื่อดำเนินการยุติการเสพยาบ้า แต่ก็มีเยาวชนส่วนหนึ่งที่ข้ามขั้นตอนที่สาม คือ การสารภาพไปสู่ขั้นตอนที่สี่ คือ การดำเนินการเพื่อยุติการเสพยาบ้า เป็นเพราะว่าเยาวชนเกิดการสำนึกได้ และพร้อมที่จะตัดสินใจเลิกเสพเองโดยไม่ผ่านกระบวนการสารภาพกับใคร ขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นนี้ ถือเป็นปัจจัยภายในตัวเยาวชนเอง เป็นหัวใจของกระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้นภายในตัวเยาวชน ถ้าขาดปัจจัยภายในนี้แล้ว ก็เหมือนกับว่ากระบวนการในการตัดสินใจที่จะเลิกเสพยาบ้า ไม่ประสบผลสำเร็จ

2. ปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

ปัญหานำการวิจัยประเด็นที่ 2 ที่ผู้วิจัยศึกษาคือปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษาโดยแบ่งการศึกษาเป็น 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ปัจจัยด้านสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 สื่อบุคคล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้แล้วพบว่า สื่อบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะบุคคลที่ใกล้ชิดจะเป็นตัวหลักแห่งการตัดสินใจ ซึ่งสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลประกอบด้วย บุคคลเหล่านี้คือ

2.1.1 พ่อแม่

2.1.2 เพื่อน

2.1.3 อาจารย์

2.1.1 พ่อแม่

พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดลูก บทบาทของพ่อแม่คือ อบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูลูก จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พ่อแม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า โดยผู้ให้สัมภาษณ์มองว่า พ่อแม่มีบทบาทในการกระตุ้นให้ลูกเลิกเสพยาบ้าเนื่องจากพ่อแม่เป็นเสาหลักของลูก, ภาพที่อยู่ในใจของลูก, ผู้ให้โอกาส และน้ำตาของพ่อแม่ทำให้ลูกสำนึก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1.1 บทบาทของพ่อแม่ซึ่งเป็นเสาหลัก

พ่อแม่เปรียบเสมือนเสาหลักของลูก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นที่พึ่งพิง ยึดเหนี่ยวจิตใจลูกไว้ ลูกจะให้ความเคารพพ่อแม่เหมือนบุพชนียบุคคล จากการศึกษาพบว่า เยาวชนมองบทบาทของพ่อแม่เหมือนเสาหลัก เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อจิตใจลูก เป็นที่พึ่งพิงของลูกในทุกๆ ด้าน ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“พ่อแม่ของดิฉันเป็นทุก ๆ อย่าง เป็นทั้งพ่อ แม่ พี่ และเพื่อน ในเวลาเดียวกัน มีปัญหาอะไรก็พูดคุยกันได้ แต่ที่ดิฉันไปติดยาบ้า เพราะอยากทำงานได้เท่ากับเพื่อนผู้ชาย มานึกถึงว่าพ่อแม่จะเสียใจด้วยก็เลยเลิก”

[นางสาวยุพา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“ผมรักพ่อแม่ เขาเหมือนเสาหลักในบ้านให้ลูกได้พึ่งพาอาศัย”

[นายนพรัตน์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

2.1.1.2 พ่อแม่ผู้เป็นภาพที่อยู่ในใจลูก

จากการศึกษาพบว่า มีเยาวชนจำนวน 7 คนที่ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า โดยนึกถึงภาพความลำบากในการทำงานของพ่อแม่ ต้องอดตาหลับขับตานอน เพื่อที่จะหาเงินมาให้ลูกใช้ แต่ตนเองกลับนำเงินนั้นมาเสพยาบ้าเมื่อลูกสำนึกได้จึงส่งสารพ่อแม่ และนำมาสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่าง เช่น

“แม่ต้องไปขายผักตั้งแต่ 5 หุ้ม ถึง 11 โมง พอเลิกจากขายผักก็จะกลับมาอน
ผมส่งสารแม่ ก็เลยเลิกเสพ”

[นายสมชาย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“พ่อผมตายได้ 4 ปีแล้ว แม่ทำนา เขาต้องทำงานหนัก ผมคิดถึงภาพแม่เกี่ยวข้าว
ว่าแม่ลำบาก เหนื่อย แม่ต้องลำบาก แต่เรานั่งสบาย เอาเงินไปใช้อย่างอื่น”

[นายชาญชัย(นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“ผมกลัวพ่อแม่รู้ว่าผมเสพ เพราะชาวบ้านแถวนั้นเริ่มสงสัยว่าพวกผมมามีความสุข
ผมส่งสารพ่อแม่ที่ต้องทำงาน หาเงินมาให้ผมใช้ พ่อผมทำนา”

[นายประธาน (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

2.1.1.3 พ่อแม่ผู้ให้โอกาส

จากการศึกษาพบว่า มีเยาวชน จำนวน 3 คน ที่ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าโดยที่พ่อแม่ได้ให้โอกาสลูกในการกลับเนื้อกลับตัว ไม่หันไปเสพยาบ้าอีกจะสอนลูกให้ได้คิดว่าการกระทำที่เคยทำลงไปนั้น ทำให้พ่อแม่เสียใจ พุดกับลูกด้วยเหตุและผล ให้นึกถึงอนาคตข้างหน้า ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“ผมบอกแม่ว่าผมติดยา แม่พูดว่าเลี้ยงให้ดีแล้วทำไมมาทำอย่างนี้อีก แม่บอกให้
ผมตั้งใจเรียน และขอร้องให้ผม เลิกเสพยาบ้า ผมก็นั่งร้องไห้กับแม่”

[นายประวัตติ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“พ่อแม่รู้ว่าผมเสพยาตอนอาจารย์เชิญมาที่วิทยาลัย ก็บ่นนิดหน่อยเขาเสียใจว่าผมไม่เชื่อ ทั้ง ๆ ที่พ่อแม่เคยเตือนผมมาก่อน พ่อแม่บอกให้ผมเลิกให้ผมคิดถึงอนาคต ให้ผมกลับไปอยู่กับตัวใหม่”

[นายวิภาส (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

2.1.1.4 น้ำตาของพ่อแม่ทำให้ลูกสำนึก

จากผลการศึกษาพบว่า มีเยาวชนจำนวน 4 คน ที่ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า เนื่องจากในชีวิตนี้ไม่เคยเห็นพ่อแม่ร้องไห้มาก่อน เมื่อพ่อแม่ทราบว่าลูกของตนติดยาบ้า ทำให้เขาเสียใจมาก ไม่คิดว่าเหตุการณ์จะมากับลูกของตน ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“พ่อแม่ไม่เคยรู้มาก่อนว่าผมติดยา ตอนที่ผมเอาจดหมายจากวิทยาลัยฯ ไปให้ พ่อรู้ พ่อก็ร้องไห้ แม่ก็ร้องไห้ บอกให้ผมเลิก เขาให้เหตุผลว่าให้ห่วงอนาคตตัวเอง เรียนจบก็ทำงานเลี้ยงตัวเอง เขาแก่แล้วเขาไม่ได้เลี้ยงผมตลอดไป”

[นายวีระพล (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 1]

“แม่จับได้ว่าผมเสพยาบ้า แม่ร้องไห้ ขอร้องไห้ผมเลิก แม่บอกยาบ้ามันไม่ดีต่อสุขภาพ ให้เห็นแก่แม่ แม่ร้องไห้ ยกมือไหว้ผม แม่พูดให้กำลังใจผม”

[นายบัญชา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

2.1.2 เพื่อน

เพื่อนเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในวัยเดียวกันหรือไล่เรียงกัน เพื่อนเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนเงา เพื่อนในกลุ่มเดียวกันจะมีความคิดความอ่านคล้าย ๆ กัน มักจะชวนกันปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ เป็นหมู่ หรือ กลุ่ม

จากผลการศึกษาพบว่าเพื่อนมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้มอง บทบาทของเพื่อนในฐานะผู้กระตุ้นเตือน และตัวอย่างของชีวิตจริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.2.1 เพื่อนในฐานะกระตุ้นเตือน

เยาวชนในสถานศึกษา เป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นพิเศษ ถ้าเขาชวนกันปฏิบัติในสิ่งที่ดีก็เป็นผลดีสำหรับเขา แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเขาชวนกันกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ก็จะทำให้ทั้งกลุ่มต้องเสื่อมเสียไปด้วย การกระตุ้นเตือนเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนด้วยกันเอง ได้เห็นถึงความหวังใจของเพื่อนที่มีต่อตน ไม่ต้องการให้เพื่อนต้องตกเป็นทาสยาเสพติด จากการสัมภาษณ์พบว่า เพื่อนที่สนิทจะคอยแนะนำกระตุ้นเตือนให้เพื่อนที่เสพยาบ้าได้เลิกเสพ ผู้ที่สามารถ อธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“เพื่อนจะคอยดึงผมให้ไปที่อื่น ไม่ให้เข้าห้องน้ำ เพราะกลัวผมจะกลับไปสูบอีก เขาจะพูดให้ฟังบ่อย ๆ ว่าถ้าเล่นไปแล้วมันทรมาณ แสบไม่ได้นอน สุขภาพทรุดโทรม เพราะตัวเขาเคยมาก่อน”

[นายสมชาย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“เพื่อนสนิทผม 4 – 5 คน บอกให้ผมเลิก เขาบอกผมหลายครั้งผมก็คิดว่าน่าจะเลิก ผมเชื่อว่า ผมจะได้เข้ากับเพื่อนได้”

[นายอุทัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

2.1.2.2 เพื่อนในฐานะตัวอย่างของชีวิตจริง

เพื่อนที่เป็นตัวอย่างของชีวิตจริง หมายถึง การที่เยาวชนเห็นเพื่อนที่ตนเองรู้จักได้พบชะตากรรมที่ไม่คาดคิดมาก่อน นั่นก็คือถูกตำรวจจับ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตของเพื่อนทำให้เขาไม่อยากจะพบเหตุการณ์เช่นเดียวกับเพื่อน

จากการสัมภาษณ์พบว่า มีเยาวชน จำนวน 4 คน ที่ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า เนื่องจากเห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ เขาไม่อยากจะให้มีเหตุการณ์เช่นนี้ เกิดขึ้นกับตัวเอง ทำให้เขาคิดได้ นำไปสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่าง เช่น

“ผมกลัวโดนตำรวจจับเหมือนเพื่อน กลัวหมดอนาคตถ้าถูกตำรวจจับ ตั้งแต่เพื่อนโดนตำรวจจับ ในกลุ่มผม 5 – 6 คน ไม่มีใครไปซื้อยาบ้าอีกเลย”

[นายสุธรรม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“ผมเลิกเสพยา เพราะเพื่อนโดนตำรวจจับติดคุก 3 วัน เพื่อนเล่าว่า ติดคุก 3 วันเหมือน 3 ปีเลย ตอนนั้นเพื่อนก็ถูกพักการเรียนไปแล้ว ผมกลัวโดนจับ กลัวติดคุก ก็เลยเลิกเสพยา”

[นายสุชาติ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“เพื่อนผมถูกตำรวจจับ เพราะมียาบ้าอยู่ในครอบครอง แต่ผมถูกจับในคดีพาผู้ต้องหาหนี ตอนนั้นคดียังไม่ตัดสิน ผมเข้าไปอยู่ในคุก 3 วัน แล้วประกันตัวออกมา ผมกลัวไม่อยากจะถูกขัง เห็นสภาพคนในนั้นแล้วผมไม่อยากจะเข้าไปอยู่ในนั้นอีก”

[นายอานนท์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

2.1.3 อาจารย์

บทบาทของอาจารย์คือผู้ที่ให้ความรู้ อบรม สั่งสอนศิษย์ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์เป็นสื่อบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา อีกบุคคลหนึ่งก็คือ อาจารย์ โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่กวัดขันความประพฤตินักศึกษา ดังเช่น วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี ที่มีการกวัดขัน และให้โอกาสนักศึกษาได้มาสารภาพกับอาจารย์ การจับตรวจปีศาจ การตรวจค้น โดยผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มองบทบาทของอาจารย์ในฐานะผู้จุดประกาย ที่นำไปสู่การตัดสินใจ เลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.3.1 อาจารย์ผู้จุดประกาย

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาพบว่า เยาวชนได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ให้เลิกเสพยาบ้า โดยให้นักศึกษาได้เข้ามารับสารภาพ แล้วอาจารย์จะส่งไปบำบัดรักษาที่โรงพยาบาล ในส่วนการให้ความรู้ถึงโทษของยาบ้า ก็มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าด้วย ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ เช่น

“ผมไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลิกเสพยาบ้ามาก่อน ไม่รู้ถึงโทษของมันว่าเป็นยังไง จนกระทั่งอาจารย์มาบอก” อาจารย์เจตนาซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้แนะนำอุดมให้เลิกเสพยาบ้า

[นายอุดม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“อาจารย์ที่ทำงานเกี่ยวกับด้านนี้ บอกว่าถ้าสูบให้รับสารภาพมา ไม่มีอะไรจะได้รักษาให้หาย” อาจารย์สมหมาย ซึ่งเป็นหัวหน้างานฝ่ายโครงการพิเศษเป็นผู้แนะนำ

[นายภาณุ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

จากผลการศึกษาพบว่า พ่อแม่ซึ่งเป็นเสาหลักมีบทบาทเด่นที่สุดเนื่องจากว่าเยาวชน จะคิดถึงพ่อแม่เป็นอันดับแรก นึกถึงว่า ถ้าพ่อแม่รู้ว่าตนเสพยาบ้าก็ต้องเสียใจมาก พ่อแม่บางคนถึงกับร้องไห้ออกมาเมื่อรู้ว่าลูกตนติดยาเสพติด แต่พ่อแม่ก็พร้อมที่จะให้โอกาสลูกได้กลับตัวกลับใจใหม่ บทบาทของสื่อบุคคลที่รองลงมาคือ เพื่อน และอาจารย์ ซึ่งมีความสำคัญ เท่า ๆ กัน ในการที่จะกระตุ้นเตือน แนะนำให้เยาวชนที่เสพยาบ้า ได้ตัดสินใจที่จะเลิกเสพยา

2.2 สื่อมวลชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้แล้ว พบว่า สื่อมวลชน มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษาบ้าง สื่อมวลชนที่เยาวชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องยาบ้า คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ บทบาทของสื่อมวลชนจะทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารให้ไปได้กว้างไกลในระยะเวลาเพียงนิดเดียว

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ค้นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มองบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะตัวกระตุ้นช่วงขณะ คือ เยาวชนจะรับรู้และกระตุ้นเพียงชั่วระยะเวลาที่เปิดรับสื่อ หลังจากนั้นก็จะลืม นอกจากนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้ระบุบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะสื่อ ที่สะท้อนภาพชีวิตออกมาให้เห็น ทำให้เยาวชนคิดถึงครอบครัวของตนดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 บทบาทตัวกระตุ้นชั่วขณะ

สื่อมวลชน มีบทบาทในการกระตุ้นระยะเวลาแรกที่เปิดรับสื่อเท่านั้น จากการสัมภาษณ์นักศึกษพบว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงแรงเสริม และกระตุ้นเตือนตนเองได้ชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น หลังจากนั้นก็จะลืม ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ ยกตัวอย่างเช่น

“ตอนที่ผมเสพ ผมเคยเห็นโฆษณาของ เซเว่นอีเลฟเว่นในทีวีก็ทำให้ผมอยากจะเลิก แต่บางครั้งก็ลืมนึก ไปเสพมันอีก”

[นายเอนก (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“ผมเห็นโฆษณาทางโทรทัศน์ ที่มีภาพคนติดยา ใช้เข็มฉีดยาเสพติดเข้าร่างกาย เห็นแล้วนึกสงสารพ่อแม่ของผม ถ้าทำนรู้ที่ผมเสพก็คงเสียใจอย่างนี้ แต่ก็ยังเป็นชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น พอเห็นยากก็กลับมาเสพอีก”

[นายอำพล (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“ผมเคยฟังวิทยุ FM. สิงห์บุรี โฆษณาให้คนเลิกเสพ ให้คนที่ติดแล้วเลิก มาพูดให้ฟัง เขาบอกว่า เสพไปมันเป็นความสุขหลอกลวง ความสุขชั่วคราว ความจริงเราก็ดูอยู่แล้ว ทำให้ผมเริ่มคิดได้”

[นายประวัตติ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

จะเห็นได้ว่า บทบาทของสื่อมวลชน จะเป็นตัวกระตุ้นได้ชั่วขณะหนึ่งกล่าวคือเป็นตัวสร้างการรับรู้ และความตระหนักในขณะที่เปิดรับสื่อ และเป็นแรงเสริมจากสื่อบุคคลให้เยาวชนคิดที่จะเลิกเสพยาบ้า แต่หลังจากนั้นเขาก็จะลืม และยังเสพยาบ้าอยู่

2.2.1 บทบาทสะท้อนภาพชีวิต

สื่อมวลชนมีบทบาทสะท้อนชีวิต คือ การที่สื่อแสดงออกมาถึงภาพของครอบครัว จะทำให้ผู้รับสารจดจำภาพนั้นได้ และถ้ามีลักษณะคล้ายกับชีวิตจริงของตนก็จะส่งผลต่อการรับรู้

จากการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนเมื่อเผยแพร่ออกไปยังกลุ่มเป้าหมาย เกิดการรับรู้ขึ้นในตัวเยาวชนเป็นภาพที่สะกิดใจ ทำให้เขาคิดตาม ภาพที่แสดงถึงครอบครัวจะมีผลต่อการรับรู้ ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ ยกตัวอย่างเช่น

“สื่อมวลชน มีส่วนในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของผม ปานกลาง ผม เคยเห็นโฆษณาของ เซเว่นอีเลฟเว่น ที่เป็นเข็มฉีดยา มีภาพพ่อแม่อยู่ด้วย ดูแล้วผมคิดถึงแม่”

[นายสมชาย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]]

จากการศึกษาพบว่า มีเยาวชนเพียง 5 คนที่มีความเห็นว่าสื่อมวลชนไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของตน เนื่องจากสื่อมวลชนเหมือนดาบสองคม มีทั้งให้ประโยชน์และโทษ ถ้าคนดูเลียนแบบในสิ่งที่ดีก็จะเป็นประโยชน์ แต่ถ้าเลียนแบบในสิ่งที่ไม่ดี ก็เกิดโทษต่อตนเอง ยกตัวอย่างเช่น

“ผมคิดว่า การรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าทางสื่อมวลชน เหมือนดาบสองคม อย่างในโทรทัศน์ ไม่อยากให้ออกเลย ถ้าดีก็ดีเลย ถ้าไม่ดีก็ยิ่งทรมานนัก คือ ประเภทยานะ เธอไม่ดี กำลังจะฉีดยา คนดูเห็นแล้วก็คิดทำไม่ไม่ดี ก็เลยลองดูบ้าง”

[นายอุดม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

สมศักดิ์เป็นอีกผู้หนึ่งที่เห็นว่าสื่อมวลชนไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเขา เขามีความเห็นว่าการที่สื่อมวลชนมีเผยแพร่ทุกวันนี้ทำเพื่อเอาใจรัฐบาลหรือไม่

“สื่อดูเหมือนใกล้ตัว แต่ความหมายมันไม่ใช่สื่อใกล้ ๆ ตัวต้องซื่อใจไปเลย พูดตัวต่อตัว ที่เขาออกทางนั้นไม่รู้ทำตามคำสั่งใครหรือเปล่า ไม่ใช่เจาะจงเห็นรัฐบาลรณรงค์ก็ทำตามเขาใจ”

[นายสมศักดิ์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

2.3 สื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจที่เยาวชนได้รับข่าวสารการรณรงค์เรื่องยาบ้าได้แก่การจัดอบรมสัมมนา การเดินรณรงค์ การจัดนิทรรศการ ป้ายประกาศ ภาพโปสเตอร์ และการแข่งกีฬาต้านยาเสพติด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บทบาทสื่อเฉพาะกิจที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษามีปรากฏน้อย โดยผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าสื่อเฉพาะกิจแทบไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าเลย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

● การเดินรณรงค์

สื่อเฉพาะกิจด้านการรณรงค์ ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า การเดินรณรงค์เหมือนกับการเดินธรรมดา เป็นเรื่องสนุกสนาน ดังตัวอย่างเช่น

“การเดินรณรงค์ ผมคิดว่าไม่ได้ผลเหมือนกับเดินธรรมดาเป็นเรื่องสนุกสนานไป”

[นายพายัพ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

● การอบรมสัมมนา

วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรีมีการจัดอบรมสัมมนา “นักศึกษาแกนนำต่อต้านสารเสพติด” โดยจะนำคนที่เคยเสพ และเคยติดยาบ้ามาเข้าอบรมด้วยกัน มีเยาวชนบางส่วนที่เข้ารับการอบรม จากการสัมภาษณ์ พบว่า การจัดอบรมสัมมนาเรื่องยาบ้า มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า น้อย จะกระตุ้นให้คิดที่จะเลิกเสพได้เพียงชั่วคราว หลังจากจบการอบรมเยาวชนก็ไม่ได้นึกถึงอีก ยกตัวอย่างเช่น

“การอบรมสัมมนาฯ มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของผมบ้าง ตอนที่ผมเข้าอบรมก็คิดที่จะเลิกเหมือนกัน แต่ก็ยังไม่ได้เลิก คือผมจะคิดแป็บเดียว”

[นายเกษม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“หนูเคยเข้าอบรมกับชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน มีรุ่นพี่ให้คำแนะนำทำให้เราคิดว่า มีคนที่ยังต้องการเรา เข้าใจเรา”

[นางสาวอรุณญา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

● โปสเตอร์

สื่อเฉพาะกิจในรูปของโปสเตอร์ เป็นสื่อที่สามารถนำไปติดได้เกือบทุกสถานที่ จากคำให้สัมภาษณ์ เยาวชนมองว่า การติดโปสเตอร์บางครั้งก็ไม่ได้รับความสนใจจะเดินผ่านไปเลย ดังตัวอย่างเช่น

“การติดป้ายโปสเตอร์ บางทีคนเขาไม่สนใจเดินผ่านเฉยเลย”

[นายแพทย์ (นามสมมติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

จากผลการศึกษาพบว่า สื่อเฉพาะกิจมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษาน้อย หรือแทบจะไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า เนื่องจากข้อจำกัดของสื่อเองที่ใช้เฉพาะที่และโอกาส มีปรากฏน้อยกว่าสื่ออื่น เยาวชนมักไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสื่อเฉพาะกิจ

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 สื่อ คือ

2.1 สื่อบุคคล

2.1.1 พ่อแม่

2.1.1.1 พ่อแม่ซึ่งเป็นเสาหลัก

2.1.1.2 พ่อแม่ผู้เป็นภาพที่อยู่ในใจลูก

2.1.1.3 พ่อแม่ผู้ให้โอกาส

2.1.1.4 น้ำตาของพ่อแม่ทำให้ลูกสำนึก

2.1.2 เพื่อน

2.1.2.1 เพื่อนในฐานะกระตุ้นเตือน

2.1.2.2 เพื่อนในฐานะตัวอย่างของชีวิตจริง

2.1.3 อาจารย์

2.1.3.1 อาจารย์ผู้จุดประกาย

สื่อบุคคล มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนมากที่สุด โดยเฉพาะบทบาทของพ่อแม่ ซึ่งเป็นเสาหลักแห่งการตัดสินใจ เพราะพ่อแม่เป็นผู้มีอิทธิพลสูงสุดสำหรับเขา ส่วนเพื่อนและอาจารย์มีความสำคัญเท่า ๆ กัน ในการที่จะกระตุ้นเตือน แนะนำให้เยาวชนที่เสพยาบ้า ได้ตัดสินใจที่จะเลิกเสพยาบ้า

2.2 สื่อมวลชน

2.2.1 บทบาทตัวกระตุ้นชั่วคราว

2.2.2 บทบาทสะท้อนภาพชีวิต

สื่อมวลชน มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า เป็นตัวกระตุ้นชั่วคราวหนึ่ง กล่าวคือเป็นตัวสร้างการรับรู้และความตระหนักในขณะที่เปิดรับสื่อเท่านั้น

2.3 สื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพน้อย หรือแทบจะไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า เนื่องจากข้อจำกัดของสื่อเองที่ใช้เฉพาะที่และโอกาสมีปรากฏน้อยกว่าสื่ออื่น เยาวชนมักไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสื่อเฉพาะกิจนี้

3. คุณลักษณะของเนื้อหาสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

เนื้อหาสารเป็นสิ่งที่สำคัญ จากการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของเนื้อหาสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษานั้น เพื่อต้องการทราบว่าเยาวชนได้รับเนื้อหาสารแบบใด จึงนำมาสู่การตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

จากการสัมภาษณ์นักศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาสารใน 3 ประเด็นคือ

- 3.1 เนื้อหาสารของสื่อบุคคล
- 3.2 เนื้อหาสารของสื่อมวลชน
- 3.3 เนื้อหาสารของสื่อเฉพาะกิจ

3.1 เนื้อหาสารของสื่อบุคคล

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนในสถานศึกษาได้รับอิทธิพลจากสื่อบุคคลในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้ามากที่สุด ซึ่งเนื้อหาของสารเป็นส่วนสำคัญของการตัดสินใจว่าจะเสพยาบ้าต่อไป หรือ เลิกเสพ จากการสัมภาษณ์พบว่าเนื้อหาที่สร้างความกลัว เนื้อหาที่แสดงถึงความเศร้าโศกของพ่อแม่ และเนื้อหาที่แสดงความโกรธของผู้ปกครอง มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 เนื้อหาที่สร้างความกลัว

เนื้อหาสาร ที่สร้างความกลัวให้กับเยาวชน เกิดจากการได้ยิน สถานการณ์ที่น่ากลัว และการได้เห็นสถานการณ์ที่น่ากลัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1.1 การได้ยินสถานการณ์ที่น่ากลัว

จากผลการวิจัยพบว่า การได้ยินสถานการณ์ที่น่ากลัว คือ เนื้อหาที่โยงกับการไล่ล่าออก มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

● เนื้อหาที่โยงกับการไล่ล่าออก

จากการที่วิทยาลัยฯ กวดขันนักศึกษา เรื่องยาเสพติด อาจารย์จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลิกเสพยา โดยส่วนหนึ่งของเนื้อหาจะใช้วิธีขู่ให้กลัวโดยโยงเข้ากับการไล่ล่าออก จากการสัมภาษณ์พบว่า อาจารย์พูดขู่นักศึกษาว่า ถ้าไม่มาสารภาพแล้วถูกจับได้ จะถูกไล่ล่าออก การอธิบายพิษภัยของยาบ้า ทำให้นักศึกษาเกิดความกลัว ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“อาจารย์ให้เหตุผลว่าถ้าเสพยาต่อไป วิทยาลัยฯ จะไล่ล่าออก ถ้ามาสารภาพก็จะส่งไปรักษา จะให้มาเรียนตามปกติ แต่ถ้าคนไหนถูกจับได้ว่าเสพยาก็ต้องไปรักษาเอง หยุดเรียน ถ้ารักษาหาย โรงพยาบาลจำหน่ายแล้วถึงจะกลับเข้าเรียนได้ ผมก็เลยมาสารภาพ”

[นายภาณุ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“อาจารย์ฝ่ายปกครองแนะนำผมให้เลิก อาจารย์บอกถึงโทษว่า มันไม่ดี อาจารย์พูดว่า ก็แล้วแต่เธอ ถ้าไม่ไปรักษา ก็เข้าโรงเรียนไม่ได้ ทางโรงเรียนไม่รับ นักศึกษาติดยา”

[นายวิภาส (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

จะเห็นได้ว่าผู้แนะนำพยายามพูดให้เยาวชนกลัว โดยวิธีขู่ ทำให้นักศึกษาเกิดความกลัว จึงตัดสินใจเข้ามาสารภาพกับอาจารย์ หรือตัดสินใจเลิกเสพยาเอง ซึ่งเป็นความกลัวที่เกิดขึ้นภายในใจของเยาวชน จากการได้ยินสถานการณ์ที่น่ากลัว

3.1.1.2 การเห็นสถานการณ์ที่น่ากลัว

จากผลการวิจัยพบว่า เยาวชนเห็นสถานการณ์ที่น่ากลัว คือเห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ ทำให้เยาวชนเกิดความกลัว มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

● เห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ

การที่เยาวชนเห็นเพื่อนถูกตำรวจจับก็ส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะเลิกเสพยาบ้าด้วย จากการสัมภาษณ์พบว่านักศึกษากลัวว่าถ้าเสพต่อไป แล้วถูกตำรวจจับได้เหมือนเพื่อน จะทำให้หมดอนาคต ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“ผมกลัวโดนตำรวจจับเหมือนเพื่อน กลัวหมดอนาคต ถ้าถูกตำรวจจับ ตั้งแต่เพื่อนโดนตำรวจจับ ในกลุ่มผม 5 – 6 คน ไม่มีใครไปซื้อยาบ้าอีกเลย”

[นายสุธรรม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“เพื่อนซี้ของผมถูกตำรวจจับขณะไปซื้อยาบ้า เพื่อนผมหนีตำรวจไป ตำรวจเขามาตามหาพวกผมที่วิทยาลัยฯ พวกผมก็เลยกลัว ผมก็เลยเลิกมาตั้งแต่ตอนนั้น”

[นายสัญญา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

เนื้อหาสาระที่เกิดจากการเห็นสถานการณ์ที่น่ากลัว คือเห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชน ซึ่งเป็นการแสดงออกโดยอวัจนภาษา ไม่มีใครมาแนะนำให้เลิก แต่เกิดจากการตัดสินใจของตัวเองที่เห็นเพื่อนของตนถูกตำรวจจับ ก็เกิดความกลัวไม่อยากจะถูกตำรวจจับเหมือนเพื่อน

3.1.2 เนื้อหาที่แสดงถึงความเศร้าโศกของพ่อแม่

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนได้รับสารที่แสดงถึงความเศร้าโศกของพ่อแม่จะมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าด้วย จากการสัมภาษณ์พบว่า พ่อแม่เมื่อทราบว่าคุณของตน เสพยาบ้าก็เศร้าโศกเสียใจ ร้องไห้ออกมา ทำให้เยาวชนเกิดความสำนึกได้ว่าตนเองเป็นต้นเหตุทำให้พ่อแม่เสียใจ จึงตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“แม่ร้องไห้ เสียใจ ขอร้องไห้ผมเลิก ให้เห็นแก่แม่ ผมสงสารแม่ก็เลยเลิก”

[นายบัญชา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“พ่อรู้พ่อก็ร้องไห้ แม่รู้แม่ก็ร้องไห้ ผมก็ร้องไห้ด้วย พ่อแม่บอกให้ผม เลิก ผมคิดที่จะเลิก ในชีวิตผมไม่เคยเห็นพ่อร้องไห้มาก่อน”

[นายวีระพล (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 1]

เนื้อหาสาระที่แสดงถึงความเศร้าโศกของพ่อแม่ เป็นสารที่ได้มาจาก อวัจนภาษา มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชน นั้นเพราะว่าการที่เยาวชนได้เห็นพ่อแม่ ร้องไห้เสียใจกับการที่ตนเข้าไปเสพยาบ้า ซึ่งเขาไม่เคยเห็นพ่อแม่ร้องไห้เสียใจมาก่อน เมื่อ เขาได้เห็นก็จะไปกระตุ้นอารมณ์ของเขา ให้คล้อยตาม และคิดที่จะเลิกเสพ

3.1.3 การแสดงความโกรธ

การที่ผู้แนะนำ เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง โกรธบุตรหลานของตน ที่เข้าไปเสพยาบ้า ทำให้เยาวชนเอง เกิดการชุกคิด ว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นผิด ซึ่งการแสดง ความโกรธจะแสดงออกทางอวัจนภาษา คือการกระทำและทางวัจนภาษา คือทางวาจา

3.1.3.1 การแสดงความโกรธทางอวัจนภาษา(การกระทำ)

พ่อแม่จะกลั่นอารมณ์ไว้ไม่อยู่ เมื่อรู้ว่าลูกของตนติดยา ก็ จะแสดง ความโกรธออกมาโดยการ ตบ ตี ลูกเพื่อที่จะให้เขาได้ชุกคิดว่าการที่เขาติดยาเป็น สิ่งไม่ดี ผู้ที่ สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“พ่อแม่ผมรู้ก็เสียใจ แม่ทั้งตบ ทั้งตีผม ผมก็เสียใจ ก็คิดที่จะเลิก”

[นายदनัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

3.1.3.2 การแสดงความโกรธทางวัจนภาษา (วาจา)

ความโกรธของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่แสดงออกมาทางคำพูด ก็คือ การดูว่า ว่ากล่าวบุตรหลานของตน ให้เลิกเสพยาบ้า ทำให้เกิดการชุกคิด ผู้ที่ สามารถอธิบาย ปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“อาจารย์ตรวจปัสสาวะเจอ ก็เรียกผู้ปกครองมาพบ นำกับยายมา ที่วิทยาลัย เขาโกรธผมมาก พ่อแม่รู้ก็ตำผม ว่าผมเป็นลูกไม่รักดี สอนไม่รู้จำจ๋า ผมก็คิดที่จะเลิก”

[นายดำรงค์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาสารที่แสดงถึงความโกรธ เป็นสารที่ได้มาจาก อวัจนภาษาและวัจนภาษา ทำให้เยาวชนเกิดการชุกคิด ว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นผิดควรที่จะปรับปรุง ตัวใหม่ โดยการเลิกเสพยาบ้า ซึ่งเนื้อหาสารที่แสดงถึงความโกรธนี้ ถ้าเยาวชนชุกคิด และปฏิบัติตามที่ผู้ให้คำแนะนำที่ดีไป แต่ถ้าเยาวชนไม่เห็นชอบด้วย ก็จะไม่สามารถโน้มน้าวใจได้ ยิ่งทำให้เขาเกิดการต่อต้านก็จะก่อให้เกิดผลเสียตามมา

3.2 เนื้อหาสารของสื่อมวลชน

จากผลการศึกษา เรื่องปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า พบว่า สื่อมวลชนมีผลต่อการตัดสินใจของเยาวชนบ้าง เป็นตัวกระตุ้นชั่วคราว สร้างการรับรู้ และความตระหนักในขณะที่เปิดรับสื่อ ซึ่งเนื้อหาสารของสื่อมวลชนนั้น จะต้องตรงใจผู้รับสารจึงจะส่ง ผลต่อเขาได้ จากการสัมภาษณ์พบว่า เนื้อหาสารที่สะท้อนปัญหาเหมือนชีวิตจริง ก็น่าสนใจผู้เปรียบ เทียบชีวิตตนเองกับภาพโฆษณา ก็มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า แต่เป็นชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 ภาพสะท้อนชีวิตจริง

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ภาพโฆษณาที่ปรากฏในสื่อมวลชนที่ สะท้อนปัญหาเหมือนชีวิตจริง มีภาพพ่อแม่เสียใจที่เห็นลูกติดยา เยาวชนจะย้อนมาดูตนเองคิด ถึงพ่อแม่ ก็มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าด้วย ยกตัวอย่างเช่น

“ตอนที่ผมเลิกเสพ ผมเห็นโฆษณาของเซเว่นอีเลฟเว่น มันสะท้อนปัญหาดี เหมือนชีวิตจริง มีภาพพ่อกับแม่เสียใจที่เห็นลูกติดยา ผมดูแล้วสงสารพ่อแม่ คิดถึงพ่อแม่ตัวเอง”

[นายสมชาย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“โฆษณาทางโทรทัศน์ บางโฆษณาที่กินใจหน่อย ก็มีส่วนในการตัดสินใจ เหมือนกัน อย่างสปอตโทรทัศน์ของเซเว่นอีเลฟเว่น ที่มีภาพคนติดยา เพราะถ้าขีดไปก็เป็นความ เจ็บปวดของพ่อแม่ด้วย ถ้ารู้ว่าเราติดยา มันทำร้ายจิตใจพ่อแม่ ก็ทำให้ผมอยากจะเลิก ผมสงสาร พ่อแม่ แต่บางครั้งก็ลืมนึก ไปเสพมันอีก”

[นายเอนก (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า นั้นต้องมีเนื้อหาที่ตรงกับใจผู้รับสาร คือ ดูแล้วสะท้อนปัญหาเหมือนชีวิตจริงของคนที่เขาว่าพ่อแม่เสียใจกับการที่รับรู้ว่าคุณติดยา ซึ่งสามารถกระตุ้นให้ผู้ที่เสพได้รับรู้ว่า ถ้าตนเองเสพต่อไปก็เหมือนฆ่าร้ายจิตใจพ่อแม่ด้วย แต่ก็เป็นการกระตุ้นเพียงชั่วขณะที่เปิดรับสื่อเท่านั้น หลังจากนั้นเขาก็จะลืม

3.3 เนื้อหาของสื่อเฉพาะกิจ

จากผลการศึกษา เรื่องปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า สื่อเฉพาะกิจมีผลต่อการตัดสินใจของเยาวชนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากข้อจำกัดของสื่อเอง ที่ใช้เฉพาะที่และโอกาส จากการสัมภาษณ์พบว่า เนื้อหาที่บอกถึงโทษของยาบ้า ถ้าถูกจับจะเสียอนาคต ภาพคนคลั่งยา มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชน ยกตัวอย่างเช่น

“เนื้อหาที่บอกถึงโทษของยาบ้า ถ้าถูกจับจะต้องติดคุก เสียอนาคต ถ้าเป็นภาพ ก็เป็นภาพที่มีคนคลั่งยา บ่งบอกถึงการเสพว่ามันไม่ดี จะบ้าคลั่งได้”

[นายประธาน (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“ผมเห็นภาพโปสเตอร์มีคนคลั่งยา จะปาดคอเด็ก ดูแล้วน่ากลัว เห็นแล้วอยากจะเลิกเสพ กลัวจะเป็นแบบนั้น”

[นายเจษฎา (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 1]

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของสื่อเฉพาะกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า นั้นต้องมีเนื้อหาที่บอกถึงโทษของยาบ้า ถ้าถูกจับจะเสียอนาคต ภาพคนคลั่งยา มีอาการคลุ้มคลั่ง จะทำให้เยาวชนเกิดความกลัวว่า ถ้าตนเองเสพต่อไปก็อาจจะคลุ้มคลั่งได้ แต่สื่อเฉพาะกิจนี้จะกระตุ้นให้เยาวชนได้คิดเพียงชั่วขณะที่เปิดรับสื่อเท่านั้น เมื่อเขาได้เปิดรับสื่อเฉพาะกิจนาน ๆ ครั้ง ก็จะมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพเพียงเล็กน้อย ซึ่งน้อยกว่าสื่อบุคคลและสื่อมวลชน

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะของเนื้อหาสาร ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา แบ่งเป็นประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้คือ

3.1 เนื้อหาสารของสื่อบุคคล

3.1.1 เนื้อหาที่สร้างความกลัว

3.1.1.1 การได้ยินสถานการณ์ที่น่ากลัว

- เนื้อหาที่โยงกับการไล่ออก

3.1.1.2 การได้เห็นสถานการณ์ที่น่ากลัว

- เห็นเพื่อนถูกตำรวจจับ

3.1.2 เนื้อหาที่แสดงถึงความเศร้าโศกของพ่อแม่

3.1.3 การแสดงความโกรธ

3.1.3.1 การแสดงความโกรธทางอวัจนภาษา

(การกระทำ)

3.1.3.2 การแสดงความโกรธทางวัจนภาษา

(วาจา)

3.2 เนื้อหาสารของสื่อมวลชน

3.2.1 ภาพสะท้อนชีวิตจริง

เนื้อหาสารของสื่อมวลชน ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า นั้น ต้องมีเนื้อหาที่ตรงกับใจผู้รับสาร คือ เป็นภาพที่ดูแล้วสะท้อนปัญหาเหมือนชีวิตจริงของคนที่เสพ ว่าพ่อแม่เสียใจกับการได้รับรู้ว่าลูกติดยา เยาวชนจะย้อนมาดูตนเอง คิดถึงพ่อแม่ คิดอยากจะเลิกเสพยาบ้า แต่เป็นช่วงขณะหนึ่งที่เปิดรับสื่อเท่านั้น

3.3 เนื้อหาสารของสื่อเฉพาะกิจ

เนื้อหาสารของสื่อเฉพาะกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า นั้น ต้องมีเนื้อหาที่บอกถึงโทษของยาบ้า ถ้าถูกจับจะเสียอนาคต ภาพคนคลั่งยา มีอาการคลุ้มคลั่ง จะทำให้เยาวชน เกิดความกลัวว่าถ้าตนเองเสพต่อไป ก็อาจจะคลุ้มคลั่งได้

4. ปัจจัยผู้รับสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

ปัจจัยในตัวผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจ จากการศึกษา ปัจจัยผู้รับสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า เพื่อต้องการทราบว่าเยาวชนในสถานศึกษา มีปัจจัยภายในตนเองอะไรบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

จากการสัมภาษณ์นักศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นที่นักศึกษาส่วนใหญ่ ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าเกิดจากปัจจัยภายในตัวผู้รับสาร 5 ปัจจัย คือ

- 4.1 ความต้องการมีสุขภาพแข็งแรง
- 4.2 ความกลัวที่จะถูกจับกุม
- 4.3 ความต้องการให้เพื่อนยอมรับ
- 4.4 ความต้องการอนาคตที่ดี
- 4.5 ความปรารถนาให้พ่อแม่รักยิ่งขึ้น

ซึ่งปัจจัยในตัวผู้รับสารเหล่านี้ สามารถอธิบายดังรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

4.1 ความต้องการมีสุขภาพแข็งแรง

เยาวชนเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตเข้าสู่ผู้ใหญ่ เยาวชนต้องการให้ร่างกายของตนมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนทุกคนที่เสพยาบ้าคือ เมื่อเสพยาไปแล้วจะทำให้นอนไม่หลับ ต้องหาอะไรทำไปเรื่อย ๆ สมองจะคิดฟุ้งซ่าน จากการสัมภาษณ์ นักศึกษาพบว่า การที่เยาวชนเสพยาบ้าไปนาน ๆ ร่างกาย จะทรุดโทรม บางรายเกิดอาการทางระบบประสาท วิดกกังวล หวาดระแวง ความจำไม่ค่อยดี ตัวเยาวชนเองอยากให้มีสุขภาพของตนแข็งแรงเพื่อที่จะได้ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่คาดหวัง ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น

“บางครั้งผมถึงกับหลอน หูจะได้ยินเสียงคนบ้างเห็นเป็นรูปคนบ้าง ได้ยินเสียงก๊อก ๆ แก๊ก ๆ เมื่อก่อนผมมากกว่านี้เยอะ โทรมเลย ผมอยากให้มีร่างกายแข็งแรง”

[นายเอนก (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“ผมเกือบแยเหมือนกัน หายใจไม่ออก ต้องเข้าโรงพยาบาลให้ออกซิเจน ผมต้องการให้ร่างกายแข็งแรง จะได้เป็นทหารได้”

[นายอัศวพล (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

“ร่างกายมันอ่อนแอกว่าเดิม เวลาวิ่งเล่นกับเพื่อนพักเดี๋ยวก็นอบ ความจำไม่ค่อยดี อาจารย์สอนอะไรไปบางครั้งก็จำไม่ได้ สมอคงจะเลื่อมไปเยอะแล้ว ผมอยากให้ร่างกายผมแข็งแรงมากที่สุด”

[นายชาติเชื้อ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

4.2 ความกลัวที่จะถูกจับกุม

เยาวชนทุกคนต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตของตน จากการศึกษาพบว่า เยาวชนมีความกลัวว่า ถ้าตนเองเสพยาบ้าต่อไปแล้วถูกอาจารย์จับได้ จะถูกไล่ออกหรือตำรวจจับได้ จะทำให้ตนเองหมดอนาคต ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น

“ผมมานึกถึงตัวเองว่าต้องเรียนต่อไป บางทีถ้าเราถูกจับเรื่องยาบ้าได้ เราต้องหมดอนาคตเลย”

[นายพายัพ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“ผมเลิกเสพเพราะเพื่อนถูกตำรวจจับ ผมกลัวโดนจับ กลัวติดคุก ก็เลยเลิกเสพ ”

[นายสุชาติ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

“ผมเลิกเพราะอาจารย์เขาจะจับ ผมกลัวเขาจับได้ แล้วไล่ออก ก็เลยเลิก”

[นายจักรกฤษณ์ (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 2]

4.3 ความต้องการให้เพื่อนยอมรับ

เขวachsenเป็นวัยที่มีความใกล้ชิดกับเพื่อนในวัยเดียวกันมาก จากการสัมภาษณ์พบว่า เขวachsenต้องการที่จะเป็นที่รักในหมู่เพื่อนฝูง ไม่อยากให้คุณแปลกไปจากเพื่อน อยากให้เพื่อนยอมรับตนเข้าในกลุ่ม ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“มันจะคุณแปลกไปเลย ถ้าเราขึ้นเสพยาบ้าอยู่ เพื่อนเขวachsenว่าเริงกว่าเรา สนุกสนานกว่าเรา”

[นายชาญชัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“เพื่อนที่ห้องเขาไม่ได้ใช้กันมีเพียงผมคนเดียว เหมือนกับเป็นแกะดำ เพื่อนไม่ค่อยคุยไม่ค่อยเล่นเหมือนก่อน”

[นายอุทัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวช. 3]

4.4 ความต้องการอนาคตที่ดี

เป็นเรื่องปกติธรรมดาของเขวachsen ซึ่งเป็นอนาคตของชาติที่จะมุ่งหวังในอนาคตไว้ว่า อยากจะมีอนาคตที่ดี ได้เรียนสูง ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของตนเอง จากการศึกษาพบว่า เขวachsenคิดถึงอนาคตของตน อยากมีอนาคตที่ดี อยากเรียนต่อให้ถึงปริญญาตรี ส่งผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าด้วย ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

“ผมต้องการที่จะเรียนต่อ อยากมีอนาคตที่ดี ก็เลยเลิกเสพ”

[นายชาญชัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“ผมคิดถึงอนาคต อยากจะเรียนสูง ๆ อยากเรียนต่อให้ถึงปริญญาตรี
คิดได้ถึงจุดนี้ก็เลยเลิก”

[นายอุดม (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

4.5 ความปรารถนาให้พ่อแม่รักยิ่งขึ้น

มนุษย์ทุกคนต้องการที่จะให้ผู้อื่นรักเสมอโดยเฉพาะคนที่ตนเองรัก ก็
อยากที่จะให้เขารักมากขึ้น จากผลการศึกษาพบว่า เยาวชนอยากจะให้พ่อแม่รักตนเองมากยิ่งขึ้น
ไม่ยอมทำให้พ่อแม่เสียใจ เมื่อรู้ว่าลูกติดยา ผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ยกตัวอย่าง
เช่น

“ผมรักแม่ไม่ยอมให้แม่เสียใจ ตอนแรกคิดว่าแม่ไม่รักผมถึงไปเสพยาบ้า
ตอนนี้ผมรู้แล้วว่าแม่รัก ก็อยากให้แม่รักผมมากกว่านี้”

[นายชาญชัย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

“แม่ชอบบ่นผม ผมคิดว่า แม่รักลำเอียงรักน้องมากกว่าตอนนี้แม่ก็ไม่รู้ว่า
ผมติดยาผมไม่ยอมให้แม่เสียใจก็เลยเลิก ผมอยากให้แม่รักผม ตอนนี้ก็ดูเหมือนแม่รักผมขึ้นกว่า
แต่ก่อน”

[นายสมชาย (นามสมมุติ) เรียนอยู่ ปวส. 2]

สรุปจากผลการศึกษาวิจัย ปัจจัยผู้รับสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวเยาวชนเองมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ซึ่งเกิดจากปัจจัยในตัวผู้รับสาร 5 ปัจจัยคือ

- 4.1 ความต้องการมีสุขภาพแข็งแรง
- 4.2 ความกลัวที่จะถูกจับกุม
- 4.3 ความต้องการให้เพื่อนยอมรับ
- 4.4 ความต้องการอนาคตที่ดี
- 4.5 ความปรารถนาให้พ่อแม่รักยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยภายในตัวเยาวชนเอง ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้ามากที่สุด เยาวชนมีแรงจูงใจในตนเองหลายประการควบคู่กันไป โดยเฉพาะความต้องการอนาคตที่ดี มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้ามากที่สุด รองลงมาคือ ความกลัวที่จะถูกจับกุม ความปรารถนาให้พ่อแม่รักยิ่งขึ้น ความต้องการมีสุขภาพแข็งแรง และความต้องการให้เพื่อนยอมรับ